

Godišnje izvješće

2022.
2023.
2024.
2025.

Sadržaj

3	Proslov
Skupština Društva
Nadzorni odbor	24	Lovstvo, ugostiteljstvo i turizam
4	Uprava Društva	28	Certificiranje ekološke proizvodnje
6	Certifikati	29	Minski sumnjive površine
8	Šumarstvo u Republici Hrvatskoj
Osnovni podaci prema šumskogospodarskoj osnovi
područja 2016. – 2025.	30	Organizacijska struktura
9	Drvena zaliha i prirast po vrstama drveća
i vlasništvu
Godišnji etat i prirast	32	Upravljanje ljudskim potencijalima
10	Održivo gospodarenje šumama	35	Uzgajanje i obnova šuma
11	Klimatske promjene	36	Rasadničarstvo i sjemenarstvo
13	Ključni utjecaji i upravljanje rizicima	38	Proizvodnja šumskih proizvoda
16	Ciljevi Hrvatskih šuma d.o.o. u skladu s globalnim
ciljevima održivog razvoja	39	Prihodi od prodaje drvnih sortimenata
19	Društveno odgovorno poslovanje i suradnja
sa zajednicom	40	Investicije i javna nabava
22	Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetnika	42	Projekti sufinancirani sredstvima EU i nacionalnim
fondovima
		44	Razvoj
		45	Financijsko izvješće
		51	Revizorsko izvješće

Impressum

Nakladnik:	Hrvatske šume društvo s ograničenom odgovornošću, Zagreb, Ulica kneza Branimira 1
Pripremili i uredili:	Ana Juričić Musa, Goran Vincenc, Lucija Vargović, Krešimir Žagar, Marinko Stojić, Ivica Milković, Marica Beljo Rečić, Miljenko Vrebčević, Ivan Mioč, Darko Bišćan, Ankica Šipuš, Jelica Jurendić, Ivana Pavelić, Ljiljana Strahija, Marina Bogatić, Jasenka Barilar
Autori fotografija:	Zaposlenici Hrvatskih šuma d.o.o., Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva
Naslovnica:	Marinko Bošnjaković
Zadnja stranica:	Elvis Vuleta
Oblikovanje:	Intergrafika TTŽ, Zaprešić
Lektura:	Marija Pepelko
Tisak:	Intergrafika TTŽ, Zaprešić
Naklada:	200 primjeraka
Zagreb, 2025.	

Proslav

Skupština Društva

Godina 2024. otvorila je pitanja koja su značajno utjecala na stanje naših šuma i šumarstvo u cjelini. Klimatske promjene nastavljaju ugrožavati šumske ekosustave, povećavajući rizik od požara, širenja štetnika i općeg slabljenja šuma. Ovi problemi nisu ograničeni samo na Hrvatsku jer se cijela Europa i svijet suočavaju s istim prijetnjama. Naša šumska bogatstva suočena su s novim okolnostima, no istovremeno nas podsjećaju na svoju iznimnu ljepotu i značaj za okoliš i društvo.

Unatoč svim poteškoćama i izazovima koji se nalaze na putu, Hrvatska ostaje prepoznata po svojim očuvanim, prirodnim šumama koje su neprocjenjivo bogatstvo.

Hrvatske šume obiluju bioraznolikošću i ljepotom koja nas svake godine iznova oduševljava. Šume nisu samo gospodarski resursi, već i mjesta gdje se priroda izražava u svom punom obliku – mirni kutci, bogatstvo flore i faune, čisti zrak i vode, sve to čini naše šume jedinstvenima.

Njihova zaštita i održivo gospodarenje ostaju naš prioritet, kako bismo očuvali te ljepote, kao i ključnu ulogu koju hrvatske šume igraju u borbi protiv klimatskih promjena. Šume podupiru naše gospodarstvo i čine našu zemlju prepoznatljivom u svijetu kao zemlju bogatu prirodnim ljepotama, čiju zaštitu i odgovorno upravljanje smatramo ne samo odgovornošću, već i čašću.

David Vlajčić, ministar poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Nadzorni odbor

Poštovane dionice, partneri, suradnici i prijatelji Hrvatske šume d.o.o.,

s ponosom vas pozivam da zajedno pogledamo unatrag, na 2024. godinu, koja je bila ispunjena izazovima, ali i brojnim uspjesima koje smo postigli zahvaljujući predanosti djelatnika Hrvatskih šuma d.o.o., povjerenju dionika i potpori svih naših partnera.

Krunoslav Zmajić, predsjednik Nadzornog odbora

U protekloj godini Hrvatske šume d.o.o. nastavile su svoju misiju održivog gospodarenja šumama, pridonošeći očuvanju prirodne baštine, razvoju ruralnih područja i osiguravanju visokokvalitetnih šumskih proizvoda. Unatoč globalnim ekonomskim nesigurnostima i klimatskim izazovima, ostvarili smo stabilne financijske rezultate, potvrđujući našu sposobnost prilagodbe i održivog rasta.

Ključni uspjesi u 2024. godini uključuju održivo gospodarenje šumama s obzirom na to da smo nastavili s povećanjem udjela ekološki certificiranih šumskih površina, pridonoseći zaštiti biološke raznolikosti. Kroz inovativne projekte uvode se nove tehnologije u praćenje stanja šuma, što će nam omogućiti brže i točnije rea-

giranje na štete uzrokovane ekstremnim vremenskim prilikama. Također smo kroz društvenu odgovornost aktivno podržali lokalne zajednice kroz edukativne programe, zapošljavanje mladih stručnjaka i suradnju s udrugama za zaštitu okoliša. Uz sve navedeno ostvarili smo i financijsku stabilnost, zadovoljavajuću profitabilnost, što nam omogućuje reinvestiranje u održive projekte i dugoročni razvoj.

Posebno želim zahvaliti Skupštini, Upravi i svim djelatnicima na njihovom trudu, stručnosti i predanosti jer upravo oni čine temelj uspjeha Hrvatskih šuma d.o.o. Zahvaljujemo i svim partnerima, institucijama i dionicima na povjerenju i podršci.

Gledajući u budućnost, ostajemo posvećeni viziji koja uključuje da Hrvatske šume d.o.o. ostanu vodeća kompanija u održivom šumskom gospodarstvu, koja uravnoteženo kombinira ekonomske, ekološke i društvene ciljeve. Unatoč dobrim rezultatima gospodarenja pred Hrvatskim šumama d.o.o. stoje i novi izazovi koji će tražiti stalno unaprjeđivanje i poboljšanje poslovnih procesa i korporativnog upravljanja, praćenje i uvođenje modernih tehnologija i stalno educiranje zaposlenika. U 2025. godini nastojat će se još više unaprijediti digitalizaciju procesa, proširiti suradnju s znanstvenim institucijama te osnažiti ulogu šuma u borbi protiv klimatskih promjena.

Stoga i ove godine izražavam zahvalnost Skupštini, Upravi i djelatnicima na obavljanju svojih zadaća u maniri dobrih gospodara. Na to ukazuju i poslovni rezultati koje možemo ocijeniti kao uspješno poslovno razdoblje unatoč svim izazovima s kojima se Uprava nosila, što nam omogućuje da se posvetimo daljnjem razvoju i unapređenju djelatnosti gospodarenja šumama i šumskim zemljištem.

Uprava Društva

Godinu 2024. obilježio je niz okolnosti koje su se odrazile i na poslovanje Hrvatskih šuma d.o.o. Prije svega, protekla je godina bila godina sanacije, obnove i jačanja otpornosti šuma. Nakon razorne oluje u srpnju 2023. godine, koja je prouzročila neviđenu štetu našim

Nediljko Dujić, predsjednik Uprave Društva

šumama, naši naponi bili su usmjereni na sanaciju šumskih ekosustava, ponajviše spačvanskog bazena, gdje je šteta iznosila čak 2,8 milijuna kubika bruto. Utjecaj oluje bio je golem, zahvativši velike šumske površine diljem države i postavivši pred nas izazov da brzo i učinkovito djelujemo na obnovi ovih dragocjenih ekosustava.

Unatoč razmjerima štete, Hrvatske šume d.o.o. reagirale su odlučno i odgovorno. Tijekom 2024. godine nastavili smo s opsežnom sanacijom, očistili oštećena područja i pokrenuli projekte pošumljavanja, koji ne samo da obnavljaju izgubljena stabla, već i jačaju otpornost šuma na buduće klimatske izazove. Naši su timovi neumorno radili, u suradnji s lokalnim zajednicama, stručnjacima za okoliš i državnim institucijama, kako bi osigurali da naše šume nastave rasti i razvijati se. Do konca godine sanitarnom sječom i izradom drvnih sortimenata samo na području spačvanskog bazena sanirano je oko 1,9 milijuna kubika bruto drvene mase. Najvrjednije sortimente, odnosno furnir hrasta lužnjaka, zbrinuli smo prioritarno; samo s područja UŠP Vinkovci otpremljeno je 102.654 m³ u vrijednosti 52.829.427 eura, što je nikad veće izvršenje u nikad težim i dosad viđenim uvjetima.

Istovremeno, ostali smo predani održivom gospodarenju šumama, usklađujući zaštitu prirode s gospodarskim razvojem. Bez ikakvih prigovora obnovili smo prestižne certifikate koje posjedujemo niz godina - FSC®, SURE i ISO 37001. Ulaganja u moderne tehnologije, digitalne sustave nadzora i poboljšane šumarske prakse dodatno su ojačala našu sposobnost očuvanja biološke raznolikosti, odgovorne uporabe drvnih resursa i zaštite prirodne baštine Hrvatske.

Sve se to odvijalo u ozračju globalne financijske i gospodarske krize koja je utjecala i na domaće tržište i potražnju za drvnim sirovinama. Ne treba izostaviti ni učinak klimatskih promjena koje i dalje bitno utječu na stanje i zdravlje šuma, ugroženih zbog požara i brojnih štetnika. Ono što je u 2024. godini donijelo nadu i optimizam je izuzetno dobar urod žira, čime se osigurava obnova i opstojnost naših nadaleko poznatih hrastovih sastojina.

Nadalje, Hrvatske šume d.o.o. sudjeluju u aktivnostima ublažavanja klimatskih promjena povećavajući ukupnu obraslu šumsku površinu i ukupnu drvenu

zalihi Republike Hrvatske. Na taj način stvaraju se uvjeti za povećanje uklanjanja ugljikovog dioksida iz atmosfere te povećanje skladištenja ugljika u spremnicima šumskih ekosustava. Pored ublažavanja klimatskih promjena provodimo aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama, naročito kroz jačanje kapaciteta za protupožarnu zaštitu - ulaganje u poboljšanje postojećeg sustava protupožarne infrastrukture, kao i jačanje svijesti javnosti vezano za prevenciju šumskih požara kroz našu sve poznatiju i prepoznatljiviju, nagrađenu kampanju Nemar je prva iskra.

Proteklo je razdoblje bilo izazovno i zbog stalno prisutnog manjka radne snage. To se nastoji prevladati pojačanim ulaganjima u korištenje novih tehnologija u šumarstvu, što je u 2024. godini iznosilo 25,5 milijuna eura. No, naša najveća ulaganja i dalje su ulaganja u biološku obnovu šuma i održavanje genofonda, a u protekloj su godini iznosila 88 milijuna eura.

Ulaganja u zaposlenike također su važan dio našeg opredjeljenja, te je u travnju potpisan Dodatak IV. Ko-

Ante Sablijić, član Uprave Društva

Igor Fazekas, član Uprave Društva

lektivnom ugovoru za radnike Hrvatskih šuma d.o.o., čime je za 6,67 % povećana osnovica za plaće zaposlenika.

Što se financijskog rezultata tiče, uz povećane i prihode i rashode u odnosu na 2023. godinu, Hrvatske šume d.o.o. u razdoblju 1.01.-31.12.2024. godine ostvarile su dobit prije oporezivanja u iznosu 3 milijuna eura.

Ovo izvješće donosi pregled naših ključnih postignuća u 2024. godini, ističući napredak u obnovi šuma, stabilnost financijskog i operativnog poslovanja te našu nepokolebljivu predanost šumama koje oblikuju krajolik i budućnost naše zemlje. Vođeni mišlju da ulaganjem i stručnom brigom za naše šume - danas, generacijama što dolaze ostavljamo u nasljeđe zdrave, vitalne i zelene šume - sutra.

Certifikati

Sure Certifikat

Nakon uspješno odrađenog recertifikacijskog audita Hrvatskim šumama d.o.o. dodijeljen je u prosincu 2024. godine novi SURE certifikat kojim se potvrđuje da je biomasa koja se stavlja na tržište, a namijenjena je za proizvodnju energije, proizvedena u skladu s kriterijima održivosti.

Klimatske promjene, koje su uzrokovane emisijama stakleničkih plinova uslijed industrijalizacije i neodrživog korištenja zemljišta, imaju značajan utjecaj na političke i ekonomske odluke. Kako bi se tome suprotstavila, EU je Direktivom (EU) 2018/2001 o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora, između ostaloga, utvrdila i kriterije održivosti za goriva iz biomase.

U skladu s odredbama Direktive biomasa koja se nakon 1. siječnja 2023. godine koristi za proizvodnju energije u postrojenjima većim od 20 MW toplinske snage ili postrojenjima poslovnih subjekata uključenih u sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova tretira se kao

fosilno gorivo ako ne posjeduje certifikat kojim se dokazuje održivost njezine proizvodnje. Održivost je potrebno dokazati kroz cijeli lanac proizvodnje i korištenja biomase, od mjesta proizvodnje biomase do mjesta isporuke energije krajnjem korisniku.

Iz navedenih razloga na razini EU uspostavljene su procedure dokazivanja proizvodnje biomase u skladu sa zadanim kriterijima održivosti, a za provjeru poštivanja tih kriterija uspostavljene su dobrovoljne certifikacijske sheme. Hrvatske šume d.o.o. odabrale su Sustainable Resources Verification Scheme GmbH, kao najprikladniju certifikacijsku shemu za šumsku biomasu.

Hrvatske šume d.o.o. su u prosincu 2023. godine po prvi put postale nositelj SURE certifikata koji je uspješno obnovljen u prosincu 2024. godine. Novim certifikatom prošireno je područje primjene i na drvenu biomasu koja se proizvodi održavanjem nešumskih površina u vlasništvu Republike Hrvatske, a koju Hrvatske šume d.o.o. preuzimaju kao robu vanjskog porijekla i dalje stavljaju na tržište.

Na taj način certificirana je sveukupna količina drvene biomase koju Hrvatske šume d.o.o. stavljaju na tržište, a za istu se na zahtjev kupca može izdati Dokaz održivosti za isporuku goriva iz biomase, ključni dokument kojim se potvrđuje da je točno određena količina biomase proizvedena u skladu s kriterijima održivosti.

Hrvatske šume d.o.o. su u 2024. godini na zahtjev svojih kupaca izdale Dokaz o održivosti za šumsku biomasu za

ukupno 26.821 tonu isporučene šumske biomase (13.784 tone drvene sječke i 13.037 tona prostornog drva).

Donošenjem Direktive (EU) 2023/2413 o izmjeni Direktive (EU) 2018/2001 u pogledu promicanja energije iz obnovljivih izvora minimalni prag za primjenjivost kriterija održivosti snižen je s dosadašnjih 20 MW na 7,5 MW ulazne toplinske snage, odnosno u 2025. godini, nakon usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s ovom Direktivom, sva energetska postrojenja veća od 7,5 MW instalirane toplinske snage morat će koristiti biomasu proizvedenu u skladu s kriterijima održivosti.

Navedene činjenice ističu važnost ovog certifikata, odnosno koliko je bitan dokaz da biomasa koju Hrvatske šume d.o.o. stavljaju na tržište zadovoljava sve kriterije održivosti, odnosno da Hrvatske šume d.o.o. proizvode i prodaju održive proizvode, osiguravaju održivo korištenje zemljišta, doprinose smanjenju emisija stakleničkih plinova i posluju u skladu s načelima društvene odgovornosti.

FSC® certifikat

Hrvatske šume d.o.o. nose još od 2002. prestižni FSC® certifikat, što je još jedan dokaz da se šumom gospodari prema strogim ekološkim, socijalnim i ekonomskim standardima.

Da bi se FSC® certifikat održao, Hrvatske šume moraju strogo poštivati zadane kriterije, a svake se godine mora proći godišnji audit od strane tvrtke ovlaštene za izdavanje certifikata. U 2024. godini godišnji audit uspješno je prošao u UŠP Gospić, Ogulin i Split, gdje su auditori mogli steći uvid u način gospodarenja na kršu, koje je bitno različito u smislu ekonomskih efekata, ali je dragocjeno u očuvanju općekorisnih funkcija šuma. Iako su većina naših šuma na kršu još daleko od onoga što se u šumarstvu smatra visokom šumom, primjetno je da je dugogodišnji napor šumara na podizanju i održavanju krhkog šumskog pokrova donio rezultate i bitno izmijenio vizuru krškoga krajolika. U

našim mediteranskim šumama ključni faktor rizika jest požar pa zaštita šuma od požara predstavlja jedan od najvažnijih šumarskih poslova. Sustav je ocijenjen kao vrlo učinkovit, pogotovo u preventivnom smislu. Uz dodatni faktor rizika koji donose klimatske promjene, svi smo bili svjedoci katastrofalnih požara koji su zahvatili Kaliforniju, Kanadu i neke druge zemlje. Činjenica da katastrofalni učinak požara pospješen sve višim prosječnim temperaturama i smanjenjem oborina govori nam da je, nažalost, visoka statistička vjerojatnost da će se i nama dogoditi šumski požari katastrofalnih razmjera, te da će se u mjere prevencije požara morati u budućnosti ulagati sve veći i veći naponi.

Iako su šume izložene sve većim izazovima uzrokovanim klimatskim promjenama i napadima bolesti i štetnika, potrajnost gospodarenja nikad nije došla u pitanje, a posjedovanje FSC® certifikata tu potrajnost dodatno podupire.

NORMA ISO 37001/2016

Hrvatske šume d.o.o. održavaju visoke etičke standarde transparentnosti poslovanja te osobnog integriteta svih radnika, stoga su uspostavile standard Sustava upravljanja za suzbijanje podmićivanja sukladan zahtjevima norme HRN ISO 37001:2016.

Društvo je uspostavilo postupke unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti te podržava svako iskazivanje sumnje, u dobroj vjeri ili na temelju opravdanog vjerovanja te jamči zaštitu prijaviteljima nepravilnosti od bilo kakvog kažnjavanja ili odmazde.

Uprava Društva imenovala je neovisnu Funkciju za suzbijanje podmićivanja, s odgovornostima i ovlastima za nadzor nad dizajnom i primjenom sustava upravljanja za suzbijanje podmićivanja, nuđenje podrške radnicima u pitanjima vezanim za sustav upravljanja za suzbijanje podmićivanja i pitanjima koja se odnose na podmićivanje.

Tijekom 2024. godine proveden je vanjski audit po normi 37001/2016 te je Društvo uspješno potvrdilo zadovoljavanje svih normi ovog certifikata.

Šumarstvo u Republici Hrvatskoj

Ukupna površina šuma i šumskih zemljišta u Republici Hrvatskoj iznosi 2.759.039 ha, što čini 49,3 % kopnene površine države. Od toga je 2.097.318 ha u vlasništvu Republike Hrvatske, dok je 661.721 ha u vlasništvu privatnih šumoposjednika. Glavnom šuma u vlasništvu države, u iznosu 2.024.461 ha, gospodari javni šumoposjednik Hrvatske šume d.o.o.

Osnovna podjela šuma i šumskog zemljišta obuhvaća sljedeće kategorije:

- obraslo šumsko zemljište: 2.492.676 ha, (90 % ukupne površine šuma i šumskog zemljišta) ili 44,5 % kopnene površine Republike Hrvatske, što ujedno predstavlja i šumovitost;
- neobraslo proizvodno šumsko zemljište: 199 147 ha, (7 % ukupne površine šuma i šumskog zemljišta) ili 3,6 % kopnene površine Republike Hrvatske;
- neobraslo neproizvodno šumsko zemljište: 24.956 ha ili 1 %
- neplodno šumsko zemljište: 42.260 ha ili 2 %.

Prema namjeni šume su:

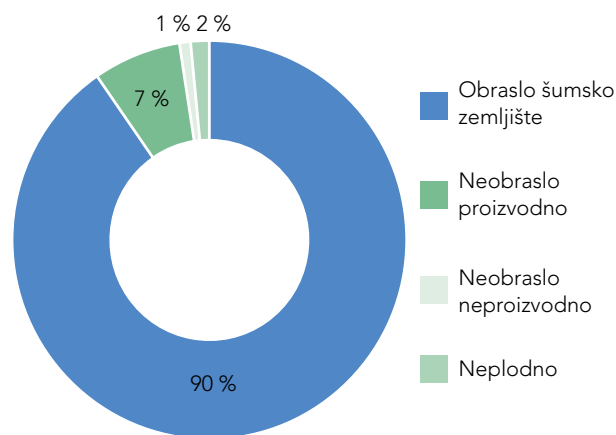
- gospodarske – uz očuvanje i unaprjeđenje njihovih općekorisnih funkcija koriste se za proizvodnju šumskih proizvoda;
- zaštitne – ponajprije služe za zaštitu zemljišta, voda, naselja, objekata i druge imovine;

Iznimno od toga šume i šumska zemljišta prema namjeni mogu biti šume posebne namjene, i to: zaštićene

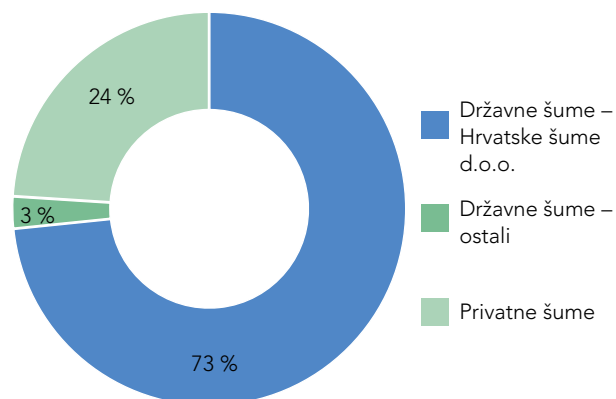
šume, urbane šume, šumski sjemenski objekti, šume za znanstvena istraživanja, šume za potrebe obrane Republike Hrvatske, šume za potrebe utvrđene posebnim propisima.

Osnovni podaci prema šumskogospodarskoj osnovi područja 2016. – 2025.

Grafikon 1. Osnovna podjela šuma i šumskog zemljišta prema iskazu površina u obrascu ŠGO

Grafikon 2. Šume i šumska zemljišta prema vlasništvu

Sve šume u Republici Hrvatskoj podijeljene su u gospodarske jedinice, a one u odjele i odsjeke. Svaka gospodarska jedinica ima svoj šumskogospodarski plan koji se izrađuje za razdoblje od 10 godina.

Šumari već stoljećima primjenjuju u svom gospodarenju načelo potrajnosti (održivosti) i stoga iz šume uzimaju znatno manje drveta nego ga priraste.

Tablica 1. Šume i šumska zemljišta kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.

Godina	Namjena			Ukupno
	Gospodarska	Zaštitna	Posebne namjene	
1996.	1.878.790	88.839	23.909	1.991.537
2006.	1.838.783	145.634	34.570	2.018.987
2016.	981.665	650.631	392.164	2.024.461

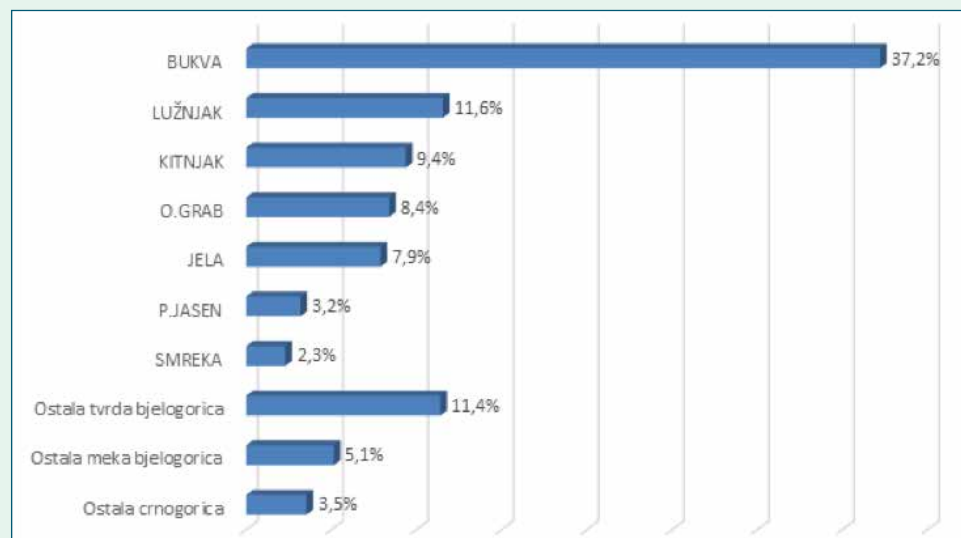
Iz tablice je vidljiv porast ukupne količine šuma i šumskih zemljišta u proteklih 20 godina, kao i porast zaštitnih i šuma posebne namjene na štetu gospodarskih šuma, što je dokaz da su te šume zbog iznimne očuvanosti od strane šumara zaslužile određeni oblik zaštite.

Drvena zaliha i prirast po vrstama drveća i vlasništvu

Drvena zaliha u Republici Hrvatskoj prema podacima šumskogospodarske osnove područja 2016. – 2025. iznosi 418,6 milijuna m³, od čega je 315,8 milijuna m³ u državnim šumama kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.; 83,7 milijuna m³ je u šumama privatnih šumoposjednika i 19,1 milijun m³ u državnim šumama kojima se koriste drugi pravni subjekti.

Grafikon 3. Drvena zaliha prema vrstama drveća u Republici Hrvatskoj prema šumskogospodarskoj osnovi područja 2016. – 2025.

Godišnji etat i prirast

Etat - sječiva drvena masa označava količinu drvne mase koju je dopušteno iskorištavati u gospodarske svrhe.

Godišnji prirast drvne zalihe u Republici Hrvatskoj prema podacima šumskogospodarske osnove područja

2016. – 2025. iznosi 10,1 milijun m³, od čega je 7,5 milijuna m³ u šumama kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o., a 2,2 milijuna m³ u šumoposjedničkim šumama. Godišnji etat u šumama kojim gospodare Hrvatske šume d.o.o. iznosi u prosjeku 6,4 milijuna m³.

Održivo gospodarenje šumama

Hrvatske šume d.o.o. provode višenamjensko održivo gospodarenje šumama. Temeljna je odrednica višenamjenskog gospodarenja šumama pridavanje jednakog značaja svim funkcijama šume i zasnivanje gospodarenja na njihovom skladnom korištenju.

Ovisno o namjeni šume, stanišnim prilikama i biološkim osobinama vrsta drveća, primjenjujemo tri osnovna načina održivoga gospodarenja šumama: jednodobno (sastojinsko), preborno (stablično, grupimično) i raznodobno (skupinasto) gospodarenje.

Kod sastojinskog načina gospodarenja planiranje potrajnosti prihoda zasniva se na podjednakom razmjeru dobnih razreda unutar uređajnog razreda. Preborno i raznodobno gospodarenje teži normalnoj, optimalnoj strukturi sastojina s obzirom na drvenu zalihu, debljinsku raspodjelu i broj stabala.

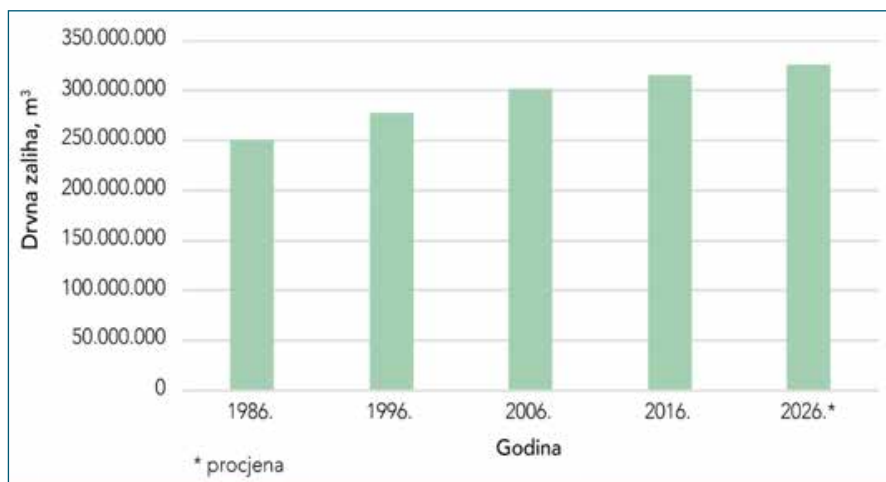
Bez obzira na odabrani način gospodarenja, stručno i racionalno gospodarenje podrazumijeva težnju optimalnom korištenju osnovnih čimbenika šumske proizvodnje (šumskoga staništa, drvene zalihe, vremena, ljudskog rada). Zbog toga se u svim, a posebice u gospodarskim sastojinama, obavljaju uzgojni radovi čiji je zadatak usmjeravanje i ubrzanje njihova prirodnog razvoja.

Svi uzgojni radovi svrstavaju se, s obzirom na njihovu svrhu, u dvije osnovne skupine:

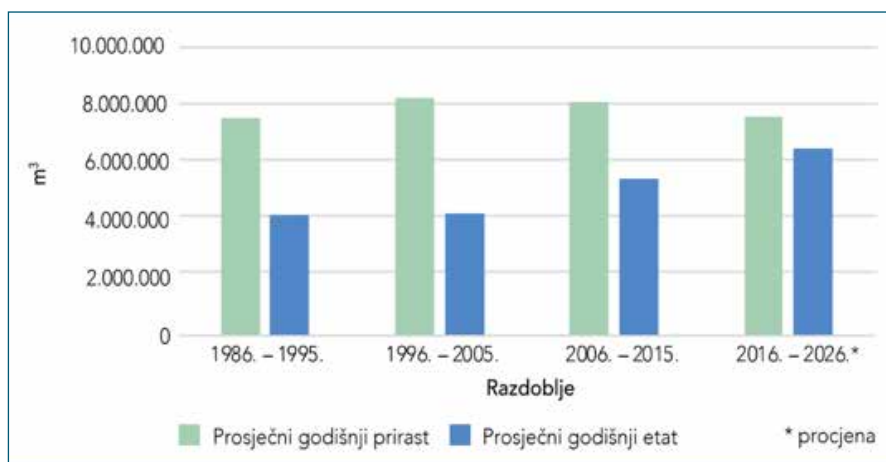
- radovi na pomlađivanju i podizanju mladih sastojina;
- radovi na njezi sastojina.

Kod sastojinskoga gospodarenja uzgojni radovi odvijaju se vremenski i prostorno odvojeno, a kod prebornog i raznodobnog istovremeno se na jednoj površini obavljaju svi uzgojni radovi.

Grafikon 4. Kretanje drvene zalihe u šumama kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.

Grafikon 5. Usporedba prosječnog godišnjeg prirasta i etata za šume kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.

Grafikon 6. Kretanje drvene zalihe u šumama kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o. u razdoblju od 1991. do 2024. godine

Klimatske promjene

Hrvatske šume d.o.o. aktivno sudjeluju u aktivnostima ublažavanja klimatskih promjena povećavajući ukupnu obraslu šumsku površinu i ukupnu drvenu zalihu Republike Hrvatske. Na taj način stvaraju se uvjeti za povećanje uklanjanja ugljikovog dioksida iz atmosfere te povećanje skladištenja ugljika u spremnicima šumskih ekosustava (nadzemna i podzemna biomasa, listinac, mrtvo drvo i tlo). Isto tako, redovnim provođenjem radova gospodarenja šumama, osobito njege šuma, poboljšava se i sortimentna struktura drvnih šumskih proizvoda te se stvaraju pretpostavke za veće skladištenje ugljika u trajnim drvnim proizvodima (piljeno drvo, drvene ploče i papir), što je ujedno i peti spremnik ugljika povezan sa šumom.

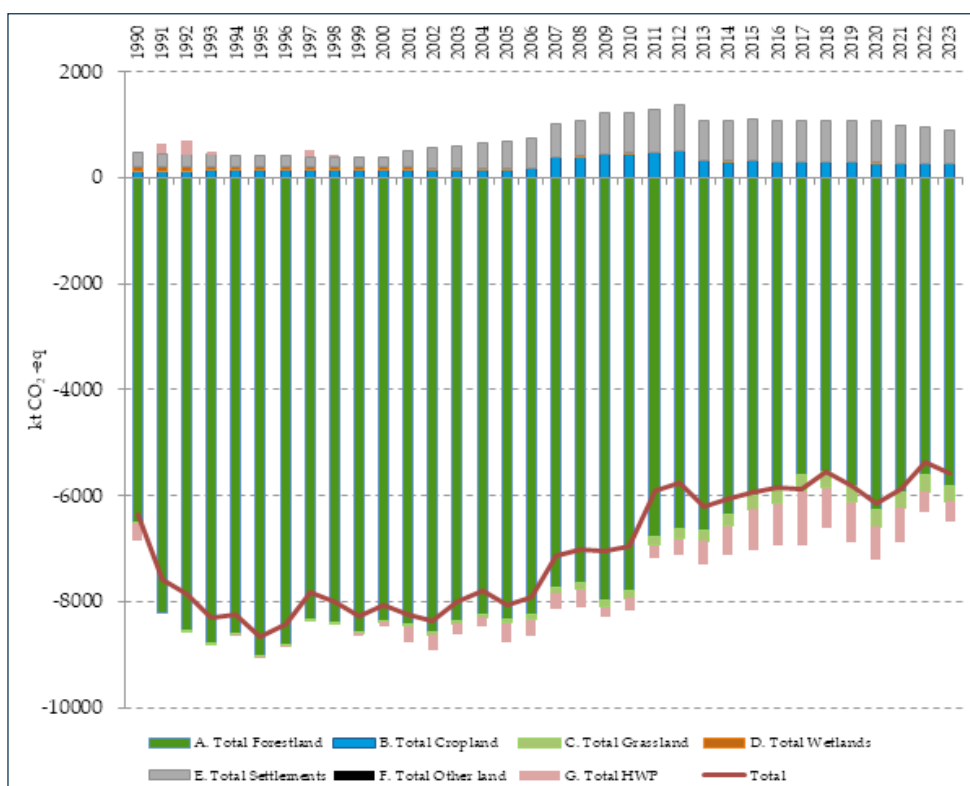
Pored ublažavanja klimatskih promjena, Hrvatske šume d.o.o. aktivne su i u provođenju aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama, naročito kroz aktivnost jačanja kapaciteta za protupožarnu zaštitu (ulaganje u poboljšanje postojećeg sustava, izgradnja i održavanje šumske infrastrukture, jačanje svijesti javnosti vezano za prevenciju šumskih požara itd.).

Prema Zakonu o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja Hrvatske šume d.o.o. navedene su u članku 25. i kao jedan od obveznika dostave svih relevantnih podataka o emisijama i uklanjanju stakleničkih plinova tijelu državne uprave nadležnom za okoliš, za potrebe izrade godišnjeg nacionalnog izvješća o inventaru stakleničkih plinova. Prema članku 96. Pravilnika o uređivanju šuma, Hrvatske šume d.o.o. prikupljaju podatke za sve šume u Republici Hrvatskoj te ih pripremaju za potrebe izvršavanja međunarodnih obveza.

Hrvatske šume d.o.o. sudjelovale su u nizu projekata vezano za klimatske promjene koji su bili bitni za poboljšanje izvješćivanja prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime, Kyotskom protokolu te EU dokumentima (Odluka 529/2013/EU, LULUCF Uredba (EU) 2018/841 te revidirana LULUCF uredba (EU) 2023/839):

- Poboljšanje inventara stakleničkih plinova Republike Hrvatske u sektoru korištenja zemljišta, promjena u korištenju zemljišta i šumarstva (LULUCF) u prvom obvezujućem razdoblju Kyotskoga protokola (2014.-2015.)

Grafikon 7. Prikaz emisija i uklanjanja CO₂ za cijeli sektor korištenja zemljišta, promjene korištenja zemljišta i šumarstva (LULUCF sektor) na području Republike Hrvatske. Uklanjanje u šumama znatno je veće u odnosu na ostale kategorije zemljišta, u 2023. godini oko 5.8 milijuna tona CO₂. Zajedno s ponorom u drvene proizvode, vrijednost uklanjanja prelazi preko 6 milijuna tona CO₂. Emisije u inventaru iskazuju se kao pozitivna vrijednost, dok se ponori (uklanjanja) prikazuju kao negativna vrijednost

- Ispunjavanje obveza definiranih člankom 10. Odluke br. 529/2013/EU Europskog parlamenta i Višega od 21. svibnja 2013. o pravilima za obračun emisija i uklanjanja stakleničkih plinova koji nastaju iz djelatnosti vezanih uz korištenje zemljišta, prenamjenu zemljišta i šumarstvo te informacijama o mjerama u vezi s tim djelatnostima (2014.-2015.)
- Izračun emisija stakleničkih plinova uslijed prirodnih nepogoda prema odredbama Odluke 2/ CMP.7 (2016.-2017.)
- Izrada nacrt Nacionalnog računskog plana za šumarstvo, uključujući i predloženu referentnu razinu za šume za razdoblje 2021.-2025. (2018.-2019.)
- Usluga unapređenja izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova uslijed požara (2019.-2020.)
- CROatian Land Information System (Hrvatski informacijski sustav o zemljištu), LIFE19 GIC/HR/001270 – LIFE CROLIS (2020.-2024.)
- Jačanje kapaciteta za izradu projekcija u LULUCF sektoru (2021.-2023.)
- Definiranje aktivnosti za povećanje upijanja CO₂ u pohraništima ugljika sukladno odredbama Uredbe 2018/841/EU u svezi trgovanja ponorima do kojih dolazi u definiranim obračunskim kategorijama zemljišta (2021.-2024.)
- Utvrđivanje zalihe ugljika u pohraništu mrtvoga drva temeljem provedbe novog istraživanja na plohama uzorkovanja mrtvog drva iz 2006. godine (2022.-2025.)
- Uspostava sustava za izvješćivanje o drvnim proizvodima (CRO-WOODS) (2023.-2025.)

Emisije stakleničkih plinova izračunavaju se, odnosno procjenjuju, na osnovu podataka o aktivnosti (npr. količina potrošenog goriva) i primjenom odgovarajućih faktora emisija i faktora konverzija (npr. ogrjevne vrijednosti). Ti faktori omogućuju gospodarskim subjektima, organizacijama i pojedincima da izračunaju emisije stakleničkih plinova iz niza aktivnosti, uključujući korištenje energije, potrošnju vode, proizvodne procese i dr.

U sklopu izračunavanja ugljičnog otiska pojedine organizacije emisije razvrstavaju se u tri kategorije:

- emisije **Opsega 1** - obuhvaćaju izravne emisije stakleničkih plinova iz izvora stakleničkih plinova u vlasništvu ili pod kontrolom organizacije;

- emisije **Opsega 2** - obuhvaćaju energetske neizravne emisije stakleničkih plinova iz proizvodnje kupljene energije koju koristi organizacija (električna energija, toplina, para);
- emisije **Opsega 3** - obuhvaćaju ostale neizravne emisije stakleničkih plinova koje nastaju kao posljedica poslovnih putovanja zaposlenika, kupovine roba i usluga, distribuciju proizvoda, obradu i upotrebu prodanih proizvoda i sl.

Na osnovu raspoloživih podataka procijenjeno je da emisije stakleničkih plinova Hrvatskih šuma d.o.o. obuhvaćenih Opsegom 1 i Opsegom 2 za 2024. godinu iznose oko 36 tisuća tona, odnosno oko 0,14 % svih emisija u Republici Hrvatskoj.

Grafikon 8. Struktura procijenjenih emisija stakleničkih Hrvatskih šuma d.o.o. za 2024. godinu

Ključni utjecaji i upravljanje rizicima

U ostvarivanju svojih poslovnih ciljeva Hrvatske šume d.o.o. izložene su utjecajima raznih rizika, koje treba identificirati te odlučiti o mjerama za njihovo ovladavanje. S obzirom na moguće negativne posljedice i štete koje mogu izazvati, sve veće značenje pridaje se integriranom pristupu upravljanja rizicima. Hrvatske šume d.o.o. uspostavile su Registar rizika u kojemu se rizici dokumentiraju i procjenjuju na način vjerojatnosti nastanka i značajnosti učinka rizika.

Prema ažuriranom stanju u Registru rizika Hrvatskih šuma d.o.o. za 2024. godinu kao materijalno značajni rizici s ocjenom značajnosti „kritičan rizik“ prepoznata su četiri rizika:

Rizik elementarnih nepogoda, bolesti i štetnika

Izvor rizika su klimatske promjene koje mogu uzrokovati sljedeće štetne događaje:

- štete na šumskim sastojinama uzrokovane ekstremnim vremenskim prilikama kao i napadima bolesti i štetnika;
- slabe urode sjemena glavnih vrsta drveća (hrast lužnjak, hrast kitnjak) i teškoće u prirodnoj obnovi sastojina;
- veću učestalost šumskih požara;
- propadanje pomlatka uslijed dugog zadržavanja poplavne vode u retencijskim područjima tijekom vegetacijskog razdoblja i dr.

Politički i društveni rizik

Izvor rizika su prilike na tržištu te međunarodna gospodarska i politička kretanja koja mogu uzrokovati produženje rokova isporuke opreme i rezervnih dijelova pa time i duže zastoje u proizvodnji i slabo korištenje raspoloživih kapaciteta kamiona i radnih strojeva. Moguće su i teškoće u prodaji drvnih sortimenata.

Rizik prijevare i štetnog djelovanja

Izvor rizika su prilike na tržištu te međunarodna gospodarska i politička kretanja koja su uzrokovala rast cijena energenata i općenito inflatorna kretanja. Uslijed toga porasla je potražnja za ogrjevnim drvom, što može uzrokovati povećanu učestalost i obim krađa drveta iz šuma kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.

Rizik ljudskih potencijala

Izvor rizika su demografske promjene i migracije stanovništva, koje mogu uzrokovati nedostatak radne snage u ruralnim područjima i posljedično, nemogućnost obavljanja potrebnih šumskogospodarskih radova u tehnološkim rokovima.

Osim utjecaja strateških rizika, postoji i izloženost operativnim rizicima te dolazi i do kumulativnog djelovanja različitih skupina strateških i operativnih rizika, čime se štetna djelovanja multipliciraju. Stoga su za sve kategorije rizika u Registru rizika predviđene odgovarajuće mjere i kontrole kako bi se smanjile štetne posljedice rizika.

Poslovanje Hrvatskih šuma d.o.o. u 2024. godini bilo je izloženo velikim pritiscima koji su posljedica klimatskih promjena i prilika na tržištu drva. Naime, tijekom 2024. godine trebalo je žurno od gubitka kakvoće i vrijednosti spašavati veći dio drvne zalihe, pretežito hrasta lužnjaka, koja je polomljena i izvaljena od nevremena u ljeto 2023. godine. Zbog poremećaja na tržištu EU, kao i na tržištima Egipta, Kine i Velike Britanije bila je usporena i otežana prodaja pa je došlo do povećanja zaliha, naročito manje vrijednih sortimenata prostornog drva.

Povećani troškovi na neophodnoj i žurnoj sanaciji posljedica nevremena uz smanjenu potražnju za drvnim sortimentima bili su prijetnja očuvanju likvidnosti i stabilnosti novčanog toka.

Nadalje, u 106 požara opožareno je oko 12 tisuća hektara državnih šuma i šumskih zemljišta, uglavnom u priobalnim, krškim područjima.

U poplavama koje su tijekom vegetacijskog razdoblja zahvatile šume unutar retencijskog područja Lonjskog polja došlo je do propadanja dijela posađenih sadnica i prirodnog pomlatka te otplavlivanja žira s pomladnih površina.

Uz navedene, u protekloj godini manifestirali su se i drugi rizici:

- pravne i fizičke osobe prouzročile su u šumama kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o. šumske štete čija vrijednost po Šumsko odštetnom cjeniku iznosi oko 2,9 milijuna eura;

- produljenje rokova nabave rezervnih dijelova uzrokovalo je zastoje u radu pojedinih strojeva i smanjenje vlastitih kapaciteta;
- zbog nedostatka osposobljene radne snage na ruralnim područjima (Lika, Gorski kotar) također je došlo do zastoja u radu pojedinih strojeva;

S ciljem umanjivanja negativnih utjecaja, poduzimane su sljedeće mjere i aktivnosti:

- angažirani su maksimalni raspoloživi kapaciteti na spašavanju oštećene drvne zalihe i izradi drvnih sortimenata; na području Uprave šuma Podružnice Vinkovci proizvodilo se oko 6 tisuća m³ drvnih sortimenata po radnom danu; uz takvu dinamiku uglavnom su izrađeni vrijedni drvni sortimenti iz izvaljenih i polomljenih stabala; za naredno razdoblje ostalo je za sječu i izradu još cca 1,2 milijuna m³ oštećenih i polomljenih živih stabala te izvaljena i polomljena tanja stabla iz mlađih sastojina koja ne sadrže vrijednije drvene sortimente;
- maksimalno je iskorišten dobar urod žira hrasta lužnjaka i hrasta kitnjaka za prirodne obnove sastojina te sakupljeno 3 milijuna kilograma žira za unos u sastojine i rasadničarsku proizvodnju; uz korištenje žira iz prošlogodišnjeg uroda obavljene su sanacije oko 2 tisuće hektara sastojina hrasta lužnjaka i hrasta kitnjaka, čime su znatno smanjeni troškovi i ubrzan proces sanacije;

- Uprava Društva donosila je, na prijedlog nadležnog sektora i rukovodstva, odluke s ciljem poboljšanja prodaje drvnih sortimenata;
- ugovoreni su odgovarajući financijski instrumenti s ciljem očuvanja likvidnosti Društva;
- unaprijeđen je sustav videonadzora šuma u svrhu motrenja i bržeg opažanja požara; sustav je proširen za 41 lokaciju u 2024. godini pa je trenutno aktivan na 110 lokacija na priobalnom i obalnom području; izgrađeno je oko 60 km novih i održavano oko 269 km postojećih protupožarnih prometnica;
- pojačan je nadzor i kontrola čuvanja šuma;
- pojačani su medijski nastupi zaposlenika Hrvatskih šuma d.o.o. i drugih šumarskih stručnjaka s ciljem pozicioniranja šumarstva kao važnog čimbenika u borbi protiv klimatskih promjena.

Za provedbu poslovnih ciljeva pa tako i za uspostavu mjera i sustava kontrola radi sprječavanja posljedica rizika, odgovorno je rukovodstvo nadležno za poslovne procese i organizacijske jedinice. Učinkovitost tih mjera, sukladno planovima rada usvojenim uz suglasnost Revizijskog odbora, procjenjuje i unutarnja revizija, te daje preporuke za poboljšanje uspostavljenog sustava kontrola. Preporuke se sustavno evidentiraju te se prati njihova provedba kojom se mjeri i sam doprinos unutarnje revizije unaprjeđenju poslovanja Društva. Tijekom 2024. godine, uz redovne planske revizije strateških poslovnih procesa kao što su gospodarenje šumama, javna nabava i prodaja, unutarnja revizija testirala je rizike dokumentiranosti kao i općenito rizik usklađenosti poslovanja i internih akata sa zakonskim i podzakonskim propisima. Poseban izazov za unutarnju reviziju u 2024. godini bili su oni poslovni procesi koji su implementirani u SAP sustav od 2023. godine. Nova poslovna aplikacija zahtijevala je niz promjena, a time i redizajniranje sustava unutarnjih kontrola i kontrolnih mjera čiju je učinkovitost unutarnja revizija trebala procjenjivati. S obzirom na napredak u dijelu cjelovitih i ažurnih baza podataka, očekuje se daljnji razvoj sustavnog izvješćivanja i funkcije kontrolinga.

Iako unutarnja revizija po potrebi obavlja i ad hoc savjetodavne angažmane na zahtjev Uprave Društva, u dijelu operativnih kontrola Hrvatske šume d.o.o. imaju razvijenu funkciju unutarnjeg nadzora. Osnovna svrha unutar-

njeg nadzora je objektivno i činjenično utvrditi moguće nepravilnosti kao i odgovorne osobe u konkretnim slučajevima, ali provođenjem kontrola ostvaruje se i savjetodavna te preventivna funkcija kao i ujednačeno poslovanje na svim podružnicama.

Godišnjim planom rada planiraju se redovne kontrole, no veliki dio kontrola obavlja se na zahtjev Uprave Društva i rukovodstva, MUP-a, DORH-a, kao i prijavitelja nepravilnosti. Tijekom 2024. godine izvršeno je 167 kontrola od čega je najveći dio obavljen u području čuvanja šuma, vođenju materijalnih evidencija, otpreme drvnih sortimenata te radova gospodarenja šumom.

S obzirom na posljedice velikog vjetrologa iz 2023. godine, obavljane su kontrole deklarirane količine i kvalitete drvnih sortimenata, usporedbe broja panjeva odnosno posječenih stabala s brojem doznačenih stabala, zatim kontrole vezane za sakupljanje i preuzimanje žira te obnovu sastojina unosom sjemena. Provodile su se i kontrole izvršavanja sklopljenih ugovora s dobavljačima roba, radova i usluga te pridržavanja ugovornih odredbi.

Iz navedenog proizlazi da ova funkcija agilno prati aktualne rizike od kojih je uz spomenute važan i reputacijski rizik jer se unutarnjim kontrolama i odgovorima na sve prijave mogućih nepravilnosti doprinosi i transparentnosti u radu Društva.

Kako su rizici dinamični po svojoj prirodi, tako Hrvatske šume d.o.o. stalno jačaju i unaprjeđuju sustav unutarnjih kontrola u nastojanju uspostave učinkovitog upravljanja rizicima i ostvarenja ciljeva Društva.

Ciljevi Hrvatskih šuma d.o.o. u skladu s globalnim ciljevima održivog razvoja

Usvojeni na konferenciji Ujedinjenih naroda o održivom razvoju u rujnu 2015. godine, Globalni ciljevi održivog razvoja univerzalni su i moraju biti primjenjivi u svim zemljama i zajednicama. Tri su sastavnice održivog razvoja: gospodarstvo, društvo i okoliš. Ideja održivosti povezuje gospodarsku učinkovitost s ekološkom odgovornošću i socijalnom pravednošću. Ta se tri cilja uzajamno uvjetuju. Dugoročno je nezamisliv gospodarski rast koji bi počivao na bespoštednoj eksploataciji prirode ili na socijalnoj nepravdi. Tu leži odgovornost ove generacije ne samo za sebe, već i za buduće generacije. Ono što se radi danas, ne smije umanjiti izgleda budućih generacija za život u očuvanom okolišu.

Hrvatske šume d.o.o. uskladile su svoje strateške ciljeve s globalnima.

Ovdje ističemo neke od njih:

Zdravlje i blagostanje - osiguravanje zdravog života i promicanje dobrobiti za sve ljude bitno je za održivi razvoj. Očuvanjem šuma osiguravamo zdrav i čist okoliš za stanovništvo jer je poznato da šume proizvode kisik, skladište ugljik, filtriraju vodu, filtriraju prašinu iz zraka, čuvaju tlo od erozije itd. U Hrvatskoj šume i šumsko zemljište pokrivaju **49,3 % kopnene površine** države, što je znatan doprinos dostizanju predmetnoga cilja.

Pristupačna energija iz čistih izvora – obnovljivi izvori energije ujedno su i čisti izvori energije, a istodobno ne iscrpljuju resurse jedinog planeta koji imamo. Energija iz biomase obnovljiva je i povećava stupanj iskorišće-

nja već užite drvene sirovine. S tim u vidu, Hrvatske šume d.o.o. inicirale su pokretanje Nacionalnog programa uporabe energije šumske biomase u javnom sektoru. Hrvatske šume d.o.o. posjeduju i svake godine obnavljaju certifikat SURE, kojim se dokazuje da se šumska biomasa za energetske potrebe proizvodi u skladu s kriterijima održivosti.

Dostojanstven rad i održiv gospodarski rast - održivi rast jest ono što šumari već nekoliko stoljeća nazivaju „**potrajnim gospodarenjem**“. Osnovna je premisa gospodarenja da se iz šume uzima manje drvene mase nego što prirašćuje, tako da se osigura optimalno stanje drvene zalihe u skladu s proizvodnim mogućnostima šumskog tla. Isto podrazumijeva i omogućavanje kvalitetnih poslova koji će poticati gospodarstvo bez štete za okoliš. Razvijanje poduzetništva, daljnja mogućnost zapošljavanja ljudi u ruralnim krajevima i pristojni radni uvjeti također su doprinos koji šumarstvo osigurava radno sposobnom stanovništvu. U šumama kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o. prosječni godišnji etat iznosi 6,4 milijuna m³, dok prirast istodobno iznosi 7,5 milijuna m³. Što se tiče dostojanstvenog rada, Hrvatske šume d.o.o. potpisale su u 2024. godini Dodatak IV. Kolektivnom ugovoru za radnike HŠ d.o.o., osiguravajući zadovoljstvo i dostojanstvo svojih zaposlenika.

Industrija, inovacije i infrastruktura – šumarstvo kao primarna industrijska grana pruža osnovni uvjet – sirovinu – drvnjoj industriji te kroz sustav prodaje potiče dodavanje vrijednosti osnovnom proizvodu. I u 2024. godini nastavilo se s ulaganjima u inovativne tehnologije s naglaskom na sigurnost u radu, učinkovitu uporabu drvnog resursa i povećanje stupnja iskorištenosti proizvedene drvene mase. U protupožarnoj zaštiti proširen je sustav videonadzora sa simulatorom širenja požara, koji sad ima 220 kamera na 110 lokacija.

Održiva potrošnja i proizvodnja od presudne su važnosti za održivost sveopćeg gospodarstva, kako u našoj državi, tako i u svijetu. Hrvatske šume d.o.o. nositelj su prestižnih certifikata kojim se jamči da se drvena sirovina dobavlja po najstrožim ekonomskim, ekološkim i društvenim kriterijima. Još od 2002. godine nositelj smo certifikata FSC®, a od 2023. posjedujemo i certifikat SURE, kojim se dokazuje da se šumska biomasa za energetske potrebe proizvodi u skladu s kriterijima održivosti.

Odgovor na klimatske promjene - šume i šumarstvo više su od bilo koje gospodarske grane povezani s klimom. Dok očuvanje šuma te održivo gospodarenje šumama i korištenje drva pozitivno utječu na klimu, klimatske promjene mogu negativno utjecati na rast naših šuma. Činjenica da šume služe kao rezervoar ugljičnog dioksida zajedno sa zamjenom fosilnih energenata mogla bi dovesti do minimiziranja ili smanjenja emisija CO₂. Ukupna živuća biomasa obrasle šumske površine u Hrvatskoj sadrži oko 208 milijuna tona ugljika. Šume uklanjaju ugljikov dioksid iz atmosfere pomoću procesa fotosinteze. Da bi nastao jedan kubični metar drvene zalihe, potrebno je oko 1,6 tona ugljikovog dioksida iz zraka. Ako uzmemo da je ukupni godišnji tečajni prirast (u državnim šumama i u šumama šumoposjednika) oko 10 milijuna m³, to znači da se godišnje procesom fotosinteze asimilira oko **16 milijuna tona ugljikovog dioksida** iz atmosfere (šume kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o., asimiliraju 11,8 milijuna tona). S druge strane, kako klimatske promjene osjeća čovjek, šuma ih osjeća još višestruko, i to ne samo u obliku sve razornijih požara, poplava i oluja, nego i u masovnoj pojavi šumskih štetnika. Gotovo svaka naša šumska vrsta u posljednjim godinama stradava od nekog novog štetnika. Najugroženije vrste u sadašnjem trenutku su jasen, hrast i bor. Jasen se u vrlo kratkom roku, od 2012. godine do danas, pokazao kao vrsta koja loše reagira na klimatske promjene te je gotovo trećina sastojina

zahvaćena sušenjem kojemu se, iako je identificiran niz nepovoljnih faktora, još nije utvrdio konačni uzrok, no najčešće se pripisuje gljivici chalari. Hrast je ugrožen uslijed hrastove mrežaste stjenice, nametnika koji se u Spačvanskim šumama pojavio u 2013. godini putem globalnog teretnog prometa, potječe iz Sjeverne Amerike i kod nas nema prirodnog neprijatelja, niti se ijedno sredstvo pokazalo dovoljno učinkovito za suzbijanje njegovog širenja. Diljem obale bor je također trenutačno zahvaćen sušenjem zbog djelovanja potkornjaka i ostalih štetnika. Hrvatske šume d.o.o. provode niz istraživačkih projekata u suradnji s Hrvatskim šumarskim institutom i Fakultetom šumarstva i drvne tehnologije kako bi se iznašla nova rješenja.

Očuvanje života na Zemlji – globalno gledano, šume pokrivaju 30 % površine Zemlje, a osim što su izvor hrane i skloništa, šume su ključ za borbu protiv klimatskih promjena i očuvanje biološke raznolikosti.

Procjenjuje se da se u svijetu godišnje izgubi 13 milijuna hektara šuma. Uništavanje šuma uzrokovano ljudskim aktivnostima i klimatskim promjenama predstavlja neke od glavnih izazova za održivi razvoj. U Hrvatskoj su pokazatelji znatno bolji. Obrasla šumska površina pokriva oko 49,3 % kopnenog teritorija države. Također, šume se kroz prirodan način pomlađivanja stalno obnavljaju. Temeljna načela hrvatskoga šumarstva su potrajno gospodarenje s očuvanjem prirodne strukture i raznolikosti šuma, te trajno povećanje stabilnosti i kakvoće gospodarskih i općekorisnih funkcija šuma. Međutim, šumama treba pomoći i zaštititi ih jer su ugrožene uslijed posljedica klimatskih promjena, poput raznih štetnika, požara, suša itd. Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetnika (hrastova pepelnica, borov četnjak, štetni šumski glodavci, korovi) provodila se u 2024. godini na površini od 10.786,38 ha. Zaštita od požara provodi se preventivno, izgradnjom i održavanjem mreže šumskih prometnica. Ukupno smo u 2024. godini izgradili 59,1 km novih i napravili održavanje na 268,67 km postojećih protupožarnih prometnica. Ukupna ulaganja u protupožarnu zaštitu šuma u 2024. godini iznosila su oko 13,3 milijuna eura.

Glavni slogan medijske protupožarne kampanje i u 2024. godini bio je „Nemar je prva iskra“, čime smo željeli naglasiti jedan od okidača razornih požara kojima nažalost svjedočimo svake sezone. Ovom kampanjom ukazujemo da svaki pojedinac svojim trudom i pažnjom može doprinijeti smanjenju potencijalnih izvora samih požara. Kampanja Hrvatskih šuma d.o.o. „Nemar je prva iskra“ nagrađena je posebnom **Global Contribution Award** za 2024. godinu kao projekt koji najbolje prati **UN-ove ciljeve održivog razvoja**. U ovom slučaju radi se o **cilju 15 - Očuvanje života na zemlji**, koji obuhvaća zaštitu, uspostavu i promicanje održivog korištenja kopnenih ekosustava, održivog upravljanja šumama, suzbijanja dezertifikacije, zaustavljanje degradacije tla te sprječavanje uništavanja biološke raznolikosti.

Partnerstvom do cilja – u svom radu Hrvatske šume d.o.o. svakodnevno surađuju s brojnim partnerima i dionicima. Od državnih institucija, akademske zajednice, poslovne zajednice u okviru kupaca i dobavljača,

vlastitih zaposlenika i sindikata s kojima se vodi socijalni dijalog, pa do različitih udruga i najšire javnosti – svakodnevno se osmišljavaju kampanje, akcije, suradnje. U 2024. je tako s Hrvatskim sindikatom šumarstva potpisan IV. Dodatak Kolektivnom ugovoru za radnike Hrvatskih šuma d.o.o. Od partnerstava s udrugama istaknuli bismo kampanju pošumljavanja opožarenih površina u Dalmaciji – Boranku, koja se već godinama provodi na inicijativu Saveza izviđača Hrvatske i osvojila je brojne nagrade u zemlji i inozemstvu, te projekt CO₂MPENSATING BY PLANTING, koji se također provodi u suradnji sa Savezom izviđača Hrvatske. Tu je i niz suradnji s ostalim ekološkim udrugama na čišćenju divljih odlagališta otpada, koje se provode tijekom cijele godine kao i brojne međunarodne i prekogranične suradnje s relevantnim institucijama iz područja šumarstva.

Društveno odgovorno poslovanje i suradnja sa zajednicom

Hrvatske šume d.o.o. uz skrb o očuvanju i održivom gospodarenju šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske aktivno promiču ekološki osjetljiv, ekonomski učinkovit i socijalno odgovoran način poslovanja. Kroz razne oblike suradnje sa zajednicom Hrvatske šume d.o.o. grade mostove između gospodarenja prirodnim resursima i razvoja društva. Ovakav integrirani pristup potvrđuju i prestižni FSC® i SURE certifikati koji odražavaju ispunjenje visokih standarda održivog i transparentnog poslovanja.

Otvorena komunikacija s dionicima ključno je načelo poslovanja. Redovito izvještavanje o poslovanju, provedenim projektima i cjelokupnom gospodarenju šumama prikazuju se javnosti putem mrežnih stranica Hrvatskih šuma d.o.o., u televizijskim i radijskim emisijama, u brojnim digitalnim i tiskanim medijima, Facebook, Instagram i LinkedIn profilima Hrvatskih šuma d.o.o., a poseban doprinos daje i časopis Hrvatske šume koji redovno izlazi već 28 godina. Suradnja s građanima ostvarila se i kroz oko 200 raznolikih aktivnosti u koje se uključilo nekoliko stotina pojedinaca, obrazovnih ustanova, tvrtki, strukovnih, ekoloških i drugih udruga građana. Građani i pravne osobe imali su tijekom 2024. godine uvid u smjernice gospodarenja šumama i pojašnjenje za provedene i propisane radove na više od 60 održanih javnih uvida, rasprava i izlaganja prijedloga Programa gospodarenja gospodarskim jedinicama s planom upravljanja područjem ekološke mreže, Osnova gospodarenja i Programa gospodarenja šumama i zaštitnim područjima.

U humanitarnom djelovanju najbolje se ogleda socijalna osviještenost i društveno odgovorno poslovanje te se njeguje dobra povezanost s lokalnom zajednicom, a poseban se naglasak stavlja na potporu lokalnim zajednicama u ruralnim područjima gdje su šume često glavni gospodarski resurs. Time Hrvatske šume d.o.o. doprinose očuvanju tradicionalnog načina života, zapošljavanju i razvoju lokalne infrastrukture. Hrvatske šume d.o.o. redovito kroz donacije i sponzorstva pružaju financijsku i materijalnu potporu različitim inicijativama od društvenog značaja, podupiru rad različitih neprofitnih građanskih i strukovnih udruga. Donacijama i sponzorstvima tijekom 2024. godine podržani su u ukupnom iznosu od preko 450 tisuća eura za oko 370 korisnika brojni kulturni, sportski, edukativni i humanitarni programi. Jedan od najdugovječnijih projekata je suradnja s Hrvatskim Caritasom u sklopu akcije „Za 1000 radosti“, gdje se božićna drvca doniraju za pomoć najpotrebitijima.

U život zajednice Hrvatske šume d.o.o. uključuju se kroz organizaciju i aktivno sudjelovanje u raznovrsnim humanitarnim, kulturnim, tradicijskim, ekološkim i stručnim događanjima i manifestacijama na lokalnoj, nacionalnoj, ali i međunarodnoj razini, kao što su Međunarodni dan šuma, Dan planeta Zemlje, Dani slavonske šume, Noć muzeja, Vinkovačke jeseni, Terezijana, Jesen u Lici, zatim konferencija i sajmovi kao što su Sajam u Gudovcu, Floraart, Ambianta, Sajam lovstva i ribolova i mnogi drugi. Partnerstva s udrugama dodatno osnažuju održivo korištenje prirodnih resursa i potiču odgovorno ponašanje prema okolišu.

Tijekom godine tradicionalno se provode brojne ekološke kampanje s glavnim ciljem educiranja javnosti o opasnostima koje prijete šumskim ekosustavima. Sustavnom provedbom edukativnih aktivnosti diljem cijele države Hrvatske šume d.o.o. predvodnik su ekološke osviještenosti i educiranja javnosti neposredno na terenu sa šumarskim stručnjacima. Hrvatske šume d.o.o. potiču aktivno uključivanje građana u različite volonterske i edukativne aktivnosti poput akcija pošumljavanja i čišćenja okoliša. Na taj način građanima se pruža prilika da doprinesu očuvanju okoliša i povežu se s prirodom. U jesenskoj i proljetnoj kampanji „Dani zajedničke sadnje“ 2024. godine sudjelovalo je oko 4.900 volontera, te posađeno 107.000 sadnica, ponajviše u partnerstvu sa Savezom izviđača Hrvatske. Tako se kampanja Boranka održala već 7. godinu na požarištima priobalnih šumskih predjela. Samo je kroz projekt CO₂MPENSATING BY PLANTING oko 3.500 volontera iz 32 srednje škole i 21 partnerske kompanije posađeno 53.000 sadnica na područjima oštećenima klimatskim promjenama. Svi su volonteri ujedno sudjelovali u pratećem edukativnom programu Šumoborci. Jedan je od najprepoznatljivijih edukativnih projekata Hrvatskih šuma d.o.o. „Škola u šumi, šuma u školi“, kojim je tijekom 2024. godine održano više od 100 radionica za više od 3.200 učenika. Edukativno-preventivnog karaktera je i poznata i nagrađivana protupožarna kampanja *Nemar je prva iskra* u suradnji s Hrvatskom vatrogasnom zajednicom, a značajna sredstva uložena su u sustav videonadzora koji štiti državne šume, ali i privatnu imovinu građana.

Hrvatske šume d.o.o. aktivnostima koje provode u zajednici potvrđuju kako su snažan partner društva, ne samo kao odgovorni upravitelj prirodnih resursa, već i kao aktivni sudionik u razvoju društva i zaštiti prirode, te da šumarstvo nije samo gospodarska djelatnost, već

i socijalni i edukativni instrument za očuvanje okoliša, jačanje lokalnih zajednica i poticanje održivog razvoja.

Program „Škola u šumi, šuma u školi“

Program „Škola u šumi, šuma u školi“ podignut je na višu razinu temeljem povratnih informacija s terena i iskustava zaposlenika koji provode program.

Hrvatski šumari već desetljećima na interdisciplinaran i praktičan način educiraju najmlađe o šumskim ekosustavima i značaju šumarske struke. Za rad s djecom potrebno je imati odobrenje nadležnih nacionalnih tijela. Poštujući zakonske propise iz područja osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja, dopunjen je dosadašnji edukativni projekt „Škola u šumi, šuma u školi“. Iscrpan Program, s detaljnim opisima ustrojstva, pripremama nastavnog sata za svaki razred i dodatnim materijalima za nastavu, napravljen je prema zahtjevnim smjernicama pedagoške struke i kurikulumima predmeta Priroda i društvo, Priroda i Biologija. Stručnjaci i suradnici pedagozi Ministarstva obrazovanja, znanosti i mladih prepoznali su kvalitetu programa „Škola u šumi, šuma u školi“ (dalje ŠuŠ) i doprinos odgoju i obrazovanju te dali odobrenje za provedbu.

Prirodne znanosti u osnovnoj školi uvode učenika u svijet istraživanja i spoznavanja prirode, a tu uvelike mogu pomoći inženjeri šumarstva s bogatim teoretskim i praktičnim znanjem, što je osobito zanimljivo kad se nastava odvija u prirodnom okruženju. Radionice se sadržajem prilagođavaju godišnjem dobu i vremenskim prilikama te programu povezanih predmeta i projekata pojedine škole. Mjesto održavanja su šume, poučne staze, šumske učionice, rasadnici i drugi prikladni terenski objekti poput nadstrešnica, lugarnica te javni parkovni prostori.

Uz poučne i info ploče, didaktična igrala uz staze i edukativne centre, učenici rado koriste i različite materijale i šumarske alate.

Spoznaje stečene na terenu, u šumi, integriraju se u cjelokupni odgojno-obrazovni proces. Program ŠuŠ, između ostalih dobrobiti, doprinosi razumijevanju različitih fizikalnih zakonitosti, vrednovanju različitih profesija, kreativnosti, logičkom zaključivanju, proširenju vokabulara, sposobnosti koncentracije i pažnje, odgovornosti, poštivanju pravila ponašanja. Pritom učenici stječu vrijedna znanja i iskustva, bolje razumijevanje svijeta koji ih okružuje, lakše snalaženje u novim situacijama u prirodnome i društvenome okruženju. Boravak u prirodi

potiče fizičku aktivnost, razvija se izdržljivost, poboljšava koordinacija, savladava strah od visine i nepoznatih područja što jača dječje samopouzdanje. Pedagoški su stručnjaci prepoznali i kako ŠuŠ doprinosi socioemocionalnom razvoju. Djeca uz šumare usvajaju naviku boravka u šumi, pronalaze zanimljive i primjerene načine zabave i uživanja u prirodi te igru dalje od ekrana računala, mobitela i tableta.

Za šumare je od velikog značaja dobiveno pozitivno mišljenje i povjerenje pedagoške struke za program edukacije o šumama i šumarstvu, te će se provedbom ŠuŠ-a i dalje doprinositi rastu djece u ekološki educirane osobe svjesne važnosti očuvanja okoliša i prirode.

Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetnika

Hrvatske šume d.o.o. veliku pozornost posvećuju zaštiti šuma, naročito u sadašnjoj situaciji ugroze zdravstvenog stanja šuma uslijed klimatskih promjena. Bez obzira jesmo li pobornici teorije da su klimatske promjene posljedica djelovanja čovjeka na ekološke sustave na planetu ili su te promjene prirodan slijed planetarnih klimatskih promjena i izmjena geoloških razdoblja, koje se periodički zbivaju, činjenica je da vremenski uvjeti posljednjih desetljeća i godina ne odgovaraju niti jednom ekosustavu, pa tako niti šumama. Šume su jedan od najvećih ekoloških sustava na Zemlji, pa temperaturni ekstremi, poremećen sustav padalina, izostanak snijega i niskih zimskih temperatura, posljedično i smanjena razina podzemnih voda, te sve ostale vrste ugroza kojima svjedočimo, nikako ne pridonose dobrom zdravstvenom stanju šuma.

U sklopu radova zaštite šuma od biljnih bolesti i štetnika Hrvatske šume d.o.o. svake godine provode monitoring na terenu u suradnji sa stručnjacima Hrvatskog šumarskog instituta iz Jastrebarskog. Pri tome su već ustaljene metodologije za praćenje brojnosti štetnika (gubar glavonja, mali i veliki mrazovac, hrastov četnjak, hrastova osa listarica, borov četnjak i drugi), te glavnih biljnih bolesti, kao primjerice hrastova pepelnica. Monitoringom se utvrđuje i brojnost populacije šumskih glodavaca miševa i voluharica, koji predstavljaju opasnost za šumsko sjeme i pomladak. Godina 2024. može se smatrati godinom s malom brojnošću štetnih insekata, osim sveprisutne hrastove mrežaste stjenice.

Zbog obilnog uroda žira u 2024. godini, koji se nastavio na slab urod žira u 2023. godini, a nakon desetak godina

izostanka uroda, znatno se povećala brojnost šumskih glodavaca, miševa i voluharica. U godinama povećanja njihove brojnosti, što se utvrđuje propisanim monitorinzima, ove dvije vrste rade ogromne štete na šumskom sjemenu (prvenstveno miševi) i mladim sadnicama (u većoj mjeri voluharice). Stoga je u jesen 2024. godine bilo potrebno provoditi povećana suzbijanja glodavaca dopuštenim registriranim sredstvima za zaštitu bilja (rodenticidima). Za zaštitu prikupljanja žira nabavljena su zaštitna sredstva na bazi bakra u količini od 2 milijuna kg.

Već je spomenuta nova bolest hrastova, poznata pod imenom „akutno odumiranje hrastova (AOH)“, koja izaziva zabrinutost. Radi se o bakterijskoj bolesti koju prenose insekti iz porodice krasnika i potencijalno predstavlja opasnost za hrast kao vrstu, zbog čega je pokrenut novi projekt istraživanja. Bolest je prvobitno zamijećena na otoku Hvaru gdje je bolesti izložen hrast crnika, ali u 2024. godini potvrđena je na hrastu lužnjaku i hrastu kitnjaku u Slavoniji. U suradnji s Hrvatskim šumarskim institutom provode se mjere praćenja i u drugim dijelovima Republike Hrvatske te se poduzimaju raspoložive mjere zaštite.

Činjenica je da se pojava većine novih bolesti i štetnika u šumama može povezati sa posljedicama promjene klime. U novonastalim uvjetima ti se štetni organizmi lakše i brže razmnožavaju, a mogu biti domaće vrste kojima pogoduju novonastali uvjeti ili predstavljaju invazivne strane vrste koje u našim uvjetima nemaju prirodnih neprijatelja.

U tablici 2. navedene su aktivnosti tijekom 2024. godine na suzbijanju glavnih vrsta biljnih bolesti i štetnika primjenom poznatih metoda zaštite šuma, upotrebom dozvoljenih sredstava za zaštitu bilja.

Tablica 2. Aktivnosti na suzbijanju biljnih bolesti i štetnika tijekom 2024. godine

Bolest ili štetnik	Površina suzbijanja (ha)
Hrastova pepelnica	3.734,48
Borov četnjak	464,45
Glodavci	3.282,30
Korovi	3.305,15
Ukupno	10.786,38

Zaštita šuma od požara

Provodile su se brojne aktivnosti kao što su izgradnja i održavanje protupožarnih prometnica, organizacija motriteljsko-dojavne službe angažiranjem stalno zaposlenih i povremeno zaposlenih djelatnika, postojeći videonadzor šuma na području Dalmacije, te brojne promidžbene aktivnosti s ciljem educiranja javnosti o odgovornom ponašanju u prirodi kako bi se smanjila opasnost od nastanka požara (emitiranje TV spotova i postavljanje promidžbenih materijala uz šumske prometnice i prometnice diljem Hrvatske, a najviše uz one prema Jadranu, zatim postavljanje promidžbenih materijala na 84 objekta na jadranskim plažama itd.).

Dodatnim proširenjem sustava videonadzora šuma, u svrhu motrenja i bržeg opažanja požara, za 41 lokaciju u 2024. godini, unaprijeđen je sustav pa je on trenutno aktivan na 110 lokacija, odnosno 220 kamera (na svakoj lokaciji postavljene su dvije kamere) na području županija Splitsko-dalmatinske, Dubrovačko-neretvanske, Zadarske, Šibensko-kninske, Primorsko-goranske, Istarske, Ličko-senjske županije, Karlovačke i Vukovarsko-srijemske. Naglasak je na obalnim i priobalnim područjima Dalmacije, Primorja i Istre, ali sustav se širi i na kontinentalna područja ugrožena od požara (Lika, karlovačko područje te istočna Slavonija).

U sklopu projekta Ministarstva poljoprivrede, Akcijskog plana održavanja i izgradnje šumskih prometnica na području primorske Hrvatske za razdoblje od 2023. do 2025. godine, nastavljene su pojačane aktivnosti u izgradnji i održavanju protupožarnih aktivnosti. Cilj ovog projekta je povećanje otvorenosti šuma izgradnjom novih i održavanjem postojećih šumskih prometnica u obalnom i priobalnom području kako bi se omogućila lakša i svrhovitija zaštita šuma od požara. Ukupno je u 2024. godini napravljeno 59,1 km novih i održavano 268,67 km postojećih protupožarnih prometnica.

Uložena su znatna financijska sredstva u promidžbene aktivnosti, čime se pokušala povećati senzibilizacija javnosti i aktivno uključivanje građana u zaštitu šuma od požara. Ukupna ulaganja u protupožarnu zaštitu šuma u 2024. godini iznosila su oko 13,3 milijuna eura.

Glavni slogan medijske protupožarne kampanje i u 2024. godini bio je „Nemar je prva iskra“, čime smo željeli naglasiti jedan od okidača razornih požara kojima našalost svjedočimo svake sezone. Ovom kampanjom upo-

zorili smo da svaki pojedinac svojim trudom i pažnjom može doprinijeti smanjenju potencijalnih izvora samih požara. Kampanja „Nemar je prva iskra“ Hrvatskih šuma nagrađena je posebnom **Global Contribution Award** za 2024. godinu kao projekt koji najbolje prati **UN-ove ciljeve održivog razvoja**. U ovom slučaju radi se o **cilju 15 - Očuvanje života na zemlji**, koji obuhvaća zaštitu, uspostavu i promicanje održivog korištenja kopnenih ekosustava, održivog upravljanja šumama, suzbijanja dezertifikacije, zaustavljanje degradacije tla te sprječavanje uništavanja biološke raznolikosti.

Gospodarenje otpadom

Temeljem Zakona o gospodarenju otpadom i Pravilnika o gospodarenju otpadom, Hrvatske šume d.o.o. skladište vlastiti proizvodni otpad na mjestu nastanka, odvojeno po vrstama.

Sve organizacijske jedinice Hrvatskih šuma d.o.o. za svaku vrstu otpada vode Očevidnik o nastanku i tijeku otpada te ga u roku najduže do godinu dana od njegova nastanka predaju pravnoj osobi koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom.

Organizacijske jedinice koje proizvode 0,5 t i više opasnog otpada godišnje ili 20 t i više neopasnog otpada godišnje svoje podatke dostavljaju u Registar onečišćavanja okoliša, a svu dokumentaciju vezano za gospodarenje otpadom čuvaju najmanje pet godina.

Svake godine Hrvatske šume d.o.o. u suradnji s jedinicama lokalne samouprave i volonterima organiziraju više akcija uklanjanja nepropisno odloženog otpada iz šume i sa šumskog zemljišta.

Lovstvo, ugostiteljstvo i turizam

Tijekom 2024. godine Hrvatske šume d.o.o. gospodarile su s 26 državnih otvorenih i ograđenih lovišta, te uzgajališta divljači. Površina otvorenih lovišta iznosi 292.818 ha, ograđenih lovišta 4.140 ha i uzgajališta divljači 1.955 ha. Sveukupna površinu lovišta s kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o. iznosi 298.913 ha.

Pravo gospodarenja lovištima i uzgajalištima divljači Hrvatske šume d.o.o. ostvaruju na temelju Ugovora o povjeravanju izvršavanja prava lova, sklopljenih na razdoblje od 30 lovni godina.

Djelatnost lovstva u poslovnom sustavu Hrvatskih šuma d.o.o. ima posebno mjesto. Naime, riječ je o djelatnosti koja, osim svojih gospodarskih ciljeva (lovnog turizma), ima zadatak očuvati bioraznolikost na načelima potrajnog i integralnog gospodarenja šumama i divljači s ciljem osiguravanja stabilnih, zdravih i kvalitetnih populacija divljači.

Organizacijska struktura u djelatnosti lovstva

Odlukom Uprave društva Hrvatske šume d.o.o. od 6. lipnja 2024. godine osnovana je *Služba za lovstvo, ugostiteljstvo i turizam* s ciljem objedinjavanja lovstva, ugostiteljstva i turizma po prvi puta unutar jednog sektora i jedne službe.

Doneseni su:

- Novi Pravilnik o lovnom gospodarenju Hrvatskih šuma d.o.o. koji je usklađen sa svim važećim zakonskim i podzakonskim aktima te prilagođen stalnim potrebama djelatnika na terenu i na taj način je djelatnost lovstva unaprijeđena u odnosu na stari Pravilnik.
- Novi Ugovor o poslovnoj suradnji o pružanju usluga u lovnom turizmu između poslovnih par-

tnera (turističke agencije) i Hrvatskih šuma d.o.o., kojim se više štite interesi Hrvatskih šuma d.o.o.

Nadalje je:

- koordinirana podjela novonabavljenih terenskih vozila u svrhu zadovoljenja sve zahtjevnijih kriterija gostiju lovaca, te provedbe mjera biosigurnosti u svrhu suzbijanja ASK sukladno Naredbi o suzbijanju ASK-a.
- sklopljen novi trogodišnji Ugovor o kupoprodaji mesa divljači.
- upisom podataka u zadanom roku na share pointu uspostavljen nadzor i kontrola nad planiranim i izvršenim lovnim aktivnostima, stečenim trofejima, kao i praćenje provođenja važećih lovnogospodarskih planova.

Gospodarenje divljači

Prihrana i prehrana divljači u lovištima/uzgajalištima

Svjesni činjenice da živimo u vremenima velikih klimatskih promjena te da divljač i ostale životinjske vrste trebaju pomoć u ekstremnim vremenskim uvjetima, Hrvatske šume d.o.o. tijekom lovne godine 2024./2025., poglavito u tim razdobljima, izložile su velike količine hrane za divljač. U najsušnijim razdobljima u godini vodila se briga da u pojilištima stalno ima dovoljno čiste i zdrave vode. Hrvatske šume d.o.o. tijekom lovne godine 2024./2025. izložile su u hranilišta 2.730 t razne hrane za divljač, i to zrnate, krmne, peletirane, sočne te mesne hrane. S obzirom na to da veliki broj životinjskih vrsta ima potrebu za mineralnim solima, tijekom jedne godine izloženo je u solišta oko 29 t mineralnih soli.

Da bi divljač i ostale životinjske vrste tijekom vegetacijske sezone imale dodatnu prehranu, zasijano je 60 ha površina raznim poljoprivrednim kulturama te održa-

Tablica 3. Brojno stanje divljači 1. travnja 2024. godine

BROJNO STANJE KRUPNE DIVLJAČI 1.4.2024.							UKUPNO
JELEN OBIČNI	JELEN LOPATAR	SRNA OBIČNA	DIVOKOZA	SVINJA DIVLJA	MEDVJED SMEĐI	MUFLON	
GRLA							
3.402	159	2.008	383	262	114	373	6.701

vano 771 ha livada i pašnjaka kako bi bili pristupačniji potrebama divljači za tom vrstom prehrane.

Lovnogospodarski objekti

U lovištima i uzgajalištima divljači izgrađena je cjelovita mreža lovnogospodarskih objekata koja je u neposrednoj funkciji uzgoja i zaštite divljači

Briga o zdravstvenom stanju divljači

Nadzor zdravstvenog stanja i liječenja divljači s naglaskom na velikog američkog metilja odvija se u suradnji s Veterinarskim fakultetom, i to za lovišta „Breznica“ i „Podunavlje-Podravlje“ (UŠP Osijek), „Spačva“ i „Kunjevci“ (UŠP Vinkovci), „Radinje“ (UŠP N.Gradiška), „Pisanička Bilogora“ (UŠP Bjelovar) te „Jasenovača“ i „Virovitička Bilogora“ (UŠP Slatina). Suradnja obuhvaća analizu jetara odstrijeljene divljači, koprološke pretrage te liječenje. Dosadašnji rezultati pokazuju pozitivan utjecaj na in-

Tablica 4. Prihrana i prehrana divljači u lovištima kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.

PRIHRANA						PREHRANA	
krmna	zrnata	smjesa	sočna	mesna	sol	sadnja remiza	košnja
t						ha	
151,36	1409,51	71,23	993,34	101,20	28,27	60,00	771,59

Tablica 5. Lovnogospodarski objekti u lovištima i uzgajalištima kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.

Lovnogospodarski objekti								
Hranilište	Mečilište	Pojilište	Automatska hranilica	Solište	Zaštitna ograda km	El. Pastiri		Skladište hrane
Održavanje						Km		Održavanje
						kod nas	podijeljeno	
458	14	232	247	1776	90	8	90	29

vadiranost jedinki metiljem, što rezultira poboljšanjem zdravstvenog i brojnog stanja divljači.

Zbog pojave afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj, tijekom 2024. godine posebna pažnja posvećena je mjerama biosigurnosti u lovištima s naglaskom na sprečavanje njezina širenja putem vozila, mehanizacije, opreme, zaposlenika i lovaca te ostalim mjerama koje su propisane „Naredbom o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj“.

Bioraznolikost u lovištima HŠ

Hrvatske šume d.o.o. kao najveći lovoovlaštenik u Republici Hrvatskoj svakodnevno promiču načelo potrajnosti gospodarenja te integralni pristup u gospodarenju šumama i lovištima. Takav način gospodarenja temeljni je čimbenik očuvanja stabilnosti i bioraznolikosti složenih šumskih ekosustava.

U suradnji sa Zavodom za zaštitu okoliša i prirode (Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije), temeljem zajedničkog „Sporazuma o praćenju populacija velikih zvijeri, vuka i risa“ od 2020. godine stalno se u lovištima na području Gorskog kotara, Like i Velebita prati brojno stanje vuka i risa te se dobiveni podaci šalju na daljnju obradu u Zavod za zaštitu okoliša i prirode.

Tijekom 2024. godine ispušteno je 38 grla muflonske divljači s ciljem „obnove krvi“ u uzgajalište „Oštrica“.

Sprečavanje šteta od divljači na poljoprivrednim kulturama

Unazad nekoliko godina primjećuje se povećani broj šteta na poljoprivrednim kulturama od jelenske divljači i divljih svinja. Tijekom lovne godine 2024./2025. podijeljeno je korisnicima poljoprivrednog zemljišta oko 1.400 l repelenata, preko 48 km električnih pastira te održavano 90 km zaštitnih ograda, a sve u svrhu sprečavanja i smanjenja šteta na podnošljivu mjeru.

Buduće gospodarenje

Lovna godina 2024./2025. ujedno je i posljednja godina važenja lovnogospodarskih planova za 16 lovišta. Od toga je 13 državnih otvorenih lovišta, 1 ograđeno državno lovište i 2 državna lovišta uzgajališta divljači. Hrvatske šume d.o.o. imaju vlastite zaposlenike, ovlaštene inženjere šumarstva za lovstvo koji su izradili sve lovnogospodarske planove te su isti predani u Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva i u tijeku su pregledi od strane Stručne komisije Ministarstva i njihovo odobravanje za razdoblje važenja od 1. travnja 2025. do 31. ožujka 2035. godine.

Zadatak u budućem razdoblju je i dalje investirati u očuvanje fondova divljači, infrastrukturu lovišta, izgradnju i održavanje lovnogospodarskih i lovnotehničkih objekata, prihranu i prehranu kao i u kadrove u djelatnosti lovstva, organizacijsku infrastrukturu, a sve sa ciljem potrajnog gospodarenja šumom i divljači na zadovoljstvo svih korisnika prostora te s ciljem da generacije koje dolaze imaju priliku uživati u raznolikosti flore i faune kojom Republika Hrvatska obiluje.

Ugostiteljstvo i turizam

Dana 6. lipnja 2024. godine Službi za lovstvo je pripojeno ugostiteljstvo i turizam u svrhu efektivnijeg poslovanja ugostiteljskih objekata te koordinacije distribucije divljačine. Također, Službi je dana nadležnost upravljanja smještajnim kapacitetima koji su usmjereni kako na lovni tako i na turizam općenito.

Po osnutku Službe za lovstvo, ugostiteljstvo i turizam izrađen je Pravilnik o organizaciji rada, poslovanja i uvjetima za obavljanje ugostiteljske djelatnosti i pružanja usluga u turizmu Hrvatskih šuma d.o.o. kojim se definira organizacija rada i samog poslovanja te uvjeti koje je nužno ispuniti kako bi se obavljala ugostiteljska djelatnost i pružale usluge u turizmu u objektima Hrvatskih šuma d.o.o. Pravilnik je izrađen u svrhu boljeg pozicioniranja tih objekata na tržištu jer su oglašeni ili ih je u planu objaviti na aplikaciji za iznajmljivanje turističkih smještaja, čime se omogućuje većem broju potencijalnih gostiju uvid u iste kao i online rezervacije. Pojednostavljeno je donošenje poslovnih odluka sukladno godišnjem Planu poslovanja. Pravilnik nalaže izradu Plana upravljanja ugostiteljskom djelatnosti kojim se definira smjer poslovanja pojedinog objekta u narednoj godini u ostvrt na prethodnu.

Obnovljeni su i uređeni objekti koji do tada nisu bili u turističkoj funkciji.

Apartman „Dubrovnik“ *** – Mare et Silva obnovljen je i stavljen u najam u 2. kvartalu 2024. godine od kada se i iznajmljuje. Apartman se nalazi na Stradunu u gradu Dubrovniku, kapaciteta 1 sobe s bračnim krevetom.

U blizini Makarske uređena je i ishođena kategorizacija kuće za odmor „Osejava“, koja se nalazi u istoimenoj Park šumi, kapaciteta od 4 ležaja (2 sobe: u jednoj je bračni, a u drugoj su 2 odvojena kreveta), kupaonice, kuhinje i

terase. Uređenje je započelo 2024. godine i od ožujka 2025. godine godine kuća je spremna za najam.

Na planini Biokovo nalazi se planinska kuća „Lađana“ koja je uređena i ishođena joj je kategorizacija. Kapacitet smještaja je jedna soba s 2 kreveta na kat (ukupno 4 ležaja). Kuća je pogodna za odmor u prirodi izvan gradske vreve, ali i za lovce jer se nalazi u samom lovištu Biokovo.

U blizini središta Zadra renoviran je i spreman za najam Apartman „Zadar“ **** – Mare et Silva, kvadrature 87,82 m², kapaciteta od 4 ležaja (trosoban stan u kojoj je jedna dvokrevetna soba i dvije jednokrevetne).

Od listopada do studenog 2024. godine, u 7 ugostiteljskih objekata (restorana) organizirana je gastro manifestacija Dani divljači s ciljem promidžbe jela odnosno mesa od divljači, a koje restorani koriste u pripremi svojih specijaliteta, upoznavanje građana s ponudom objekata Hrvatskih šuma d.o.o. za bilo koga tko voli prirodu, druženje, odmor i hranu. izrađeni su promo materijali, društvene mreže, snimljene su radijske emisije i reportaže na nekim od lokacija, manifestacija je povezana s turističkim agencijama na lokalnoj i regionalnoj razini u svrhu promocije. Manifestaciju se planira organizirati svake godine u otprilike istom razdoblju zbog dostupnosti mesa divljači u većim količinama.

Certificiranje ekološke proizvodnje

Služba za certifikaciju proizvoda djeluje u Hrvatskim šumama d.o.o. od 2004. godine i jedno je od petnaest kontrolnih tijela u Republici Hrvatskoj koja provode kontrolu i certifikaciju ekoloških proizvoda. Prvu potvrdu o akreditaciji prema NORMI HRN EN ISO 17065:2013 Služba za certifikaciju proizvoda dobila je 2013. godine na rok od 5 godina, ista je drugi puta uspješno produžena 2023. godine. Po dobivanju akreditacije Služba za certifikaciju proizvoda iste je godine i ovlaštena od strane nadležnog ministarstva, čime su stvoreni uvjeti za nastavak provođenja kontrole i certifikacije ekoloških poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Ekološka proizvodnja sveobuhvaatan je sustav upravljanja poljoprivrednim gospodarstvima i proizvodnjom hrane, koji ujedinjuje najbolju praksu u pogledu okoliša i klime, visoku razinu biološke raznolikosti, očuvanje prirodnih resursa, primjenu visokih standarda za dobrobit životinja i proizvodnih standarda koji su u skladu s potražnjom sve većeg broja potrošača za proizvodima proizvedenim uz primjenu prirodnih tva-

ri i procesa. Pridržavanje visokih standarda u području zdravlja, okoliša i dobrobiti životinja pri proizvodnji ekoloških proizvoda svojstveno je visokoj kvaliteti tih proizvoda. Pri tome su bitne i sve proizvodne metode koje su prikladne u ekološkoj proizvodnji, s obzirom na to da sve više potrošača prednost daju proizvodima proizvedenim uz primjenu prirodnih tvari i procesa.

Svaki proizvod certificiran kao ekološki mora biti proizveden sukladno Uredbi (EU) 848/2018 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda te stavljanju

izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) 834/2007, zatim prema Zakonu o poljoprivredi (NN 118/18) i Pravilniku o kontrolnom sustavu ekološke poljoprivrede (NN 110/22), te pod stalnom kontrolom ovlaštenog kontrolnog tijela koje na kraju proizvodnog ciklusa izdaje certifikat za određeni proizvod. Samo onaj proizvod za koji ovlašteno kontrolno tijelo izda certifikat

može nositi znak ekološkog proizvoda. Usluge kontrole i certifikacije naplaćuju su temeljem Cjenika objavljenog na Internet stranici Hrvatskih šuma d.o.o.

Slika 1. Ekološki znak EU

Djelatnici Službe dužni su svakog proizvođača, s kojim Služba ima sklopljen Ugovor o kontroli, posjetiti najmanje jednom godišnje, a ovisno o procjeni rizika i više puta. U 2024. godini provedeno je 824 kontrola prilikom kojih je pregledano 9.100 ha pašnjaka i livada, zatim 2.300 ha višegodišnjih nasada, te 2.500 ha oranica. Među životinjama pod kontrolom najbrojnije su ovce s 13.500 komada i goveda s 5.900 komada.

Kruna kontrole i certifikacije ekološki je znak EU-a na eko proizvodima jer nosi vizualnu poruku kupcima da je proizvod prošao sve propisane zahtjeve i da je zaista riječ o proizvodu proizvedenom na ekološki način. Pored ekološkog znaka EU-a mora biti prikazan kodni broj kontrolnog tijela i mjesto uzgoja poljoprivrednih sirovina od kojih se proizvod sastoji. Proizvodi kontrolirani i certificirani od strane Hrvatskih šuma d.o.o. nose kodni broj HR-EKO-05.

Minski sumnjive površine

Na kraju 2024. godine ukupna minsko-sumnjiva površina (MSP) u Republici Hrvatskoj iznosila je 4.930 ha, a obilježena je s 2.610 oznaka koje ukazuju na minsku opasnost i mogući pronalazak neeksplozivnih ubojitih sredstava (NUS-a). MSP obuhvaća 4.720 ha područja zagađenih minsko-eksplozivnim sredstvima (MES-om) na području 16 jedinica lokalne samouprave u 3 županije, te 210 ha zagađenih isključivo NUS-om uslijed eksplozija vojnih skladišta. MSP i NUS još su prisutne u UŠP Sisak, Ogulin, Gospić i Split. Od ukupnog MSP-a Republike Hrvatske 3.290 ha (66,7 %) nalazi se na površinama kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.

Za poslove protuminskog djelovanja tijekom 2024. godine u Republici Hrvatskoj utrošeno je 66.295.313,90 eura te je nastavljen uspješan trend u pogledu osiguranja sredstava za razminiranje iz fondova Europske unije. Iz Europskog fonda za regionalni razvoj za razminiranje utrošeno je 20.905.949,63 eura, odnosno 31,5 % ukupno utrošenih financijskih sredstava u 2024. godini. Financijska sredstva s pozicije naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma (OKFŠ), osigurana od strane Ministarstva poljoprivrede, ostvarena su u cijelosti, u iznosu 11.598.908,05 eura.

Razminirano je 3.552 ha površina kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o., većinom na području Banovine, masiva Kapele i Dinare te Šumarije Donji Lapac.

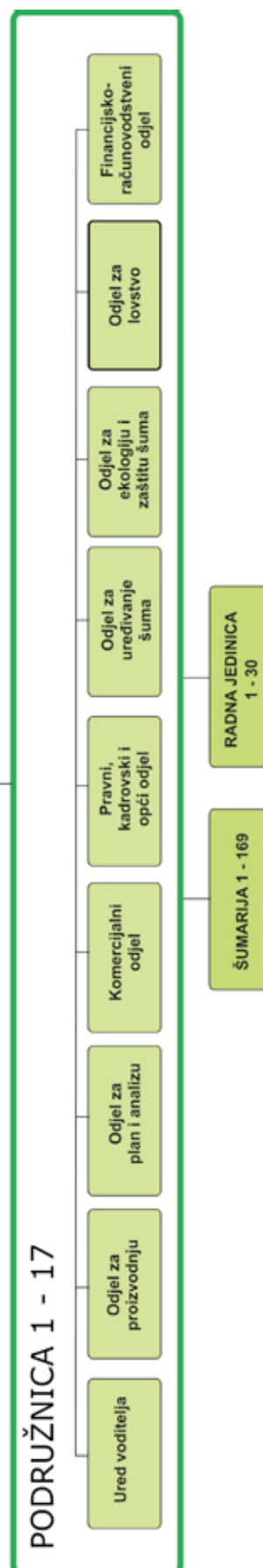
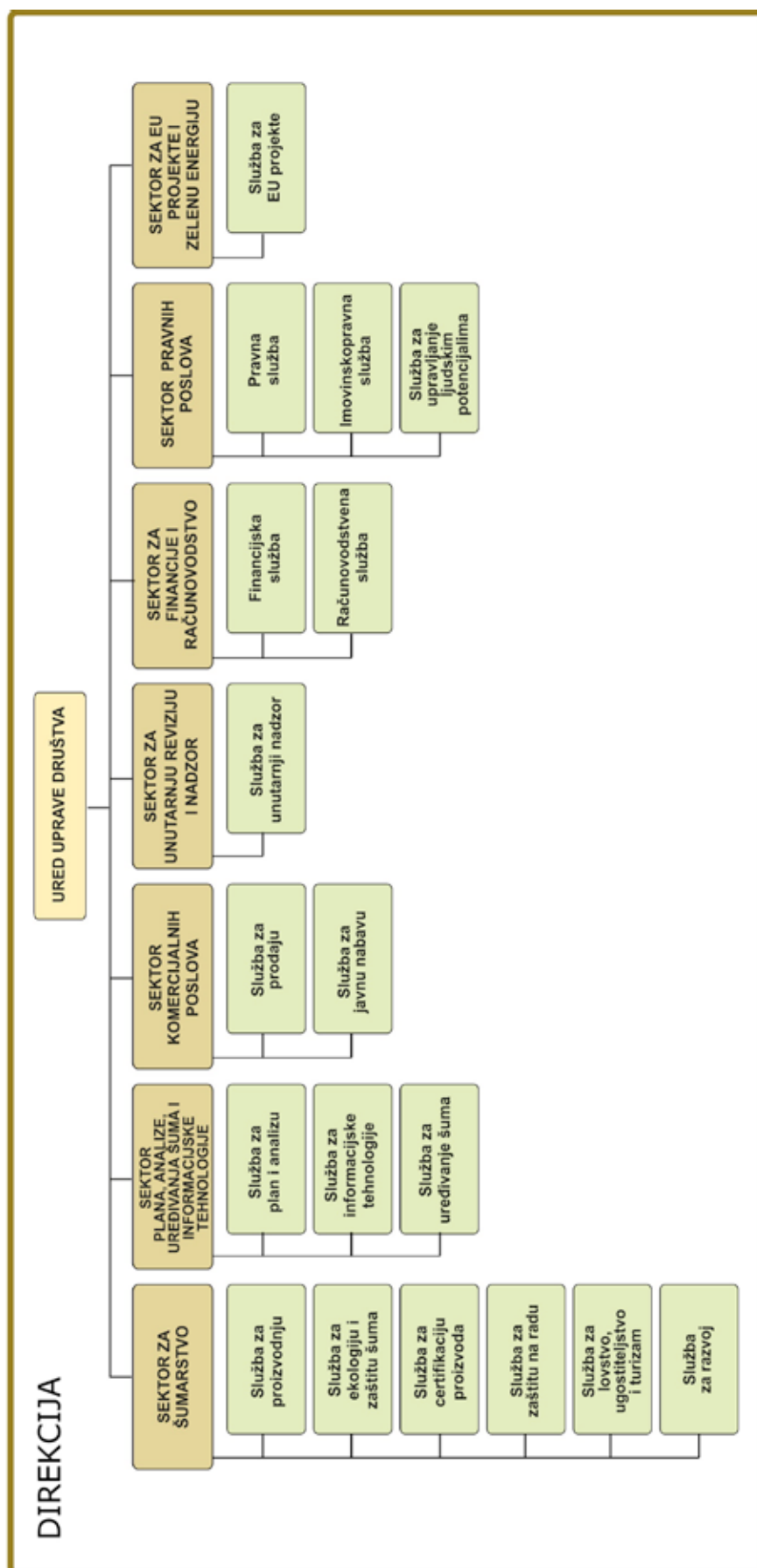
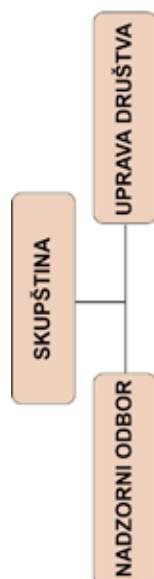
Nije bilo minskih incidenata.

U strukturi površina koje se još uvijek zagađene MES-om i NUS-om najveći udio imaju šume i šumsko zemljište s 98,5 %, slijede poljoprivredne površine s 1,4 % te ostale površine s 0,1 %. Procjenjuje se da je MSP zagađeno s više od 5.000 komada MES-a.

Kao rezultat provedbe Nacionalnog programa protuminskog djelovanja Republika Hrvatska će biti bez minske opasnosti do 1. ožujka 2026. godine te će time biti izvršene obveze Republike Hrvatske prema preuzetim međunarodnim ugovorima, posebice Konvenciji o zabrani uporabe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prijenosa protupješačkih mina i o njihovom uništenju (Ottawska konvencija) i Konvenciji o kazetnom streljivu.

Organizacijska struktura

UŠP VINKOVCI
12 šumarija i 3 radne jedinice
Šumarije: CERNA, GUNJA, ILOK, LIPOVAC, MIKANOVCI, OTOK, STRIZIVOJNA, STROŠINCI, VINKOVCI, VRBANJA, VUKOVAR, ŽUPANJA
Radne jedinice: ŠUMATRANS VINKOVCI, RASADNIK ZALUŽJE, UGOSTITELJSTVO KUNJEVCI

UŠP SLATINA
7 šumarija
Šumarije: ČAČINCI, ČERLJDE, PITOMAČA, SLATINA, SUHOPOLJE, VIROVITICA, VOČIN

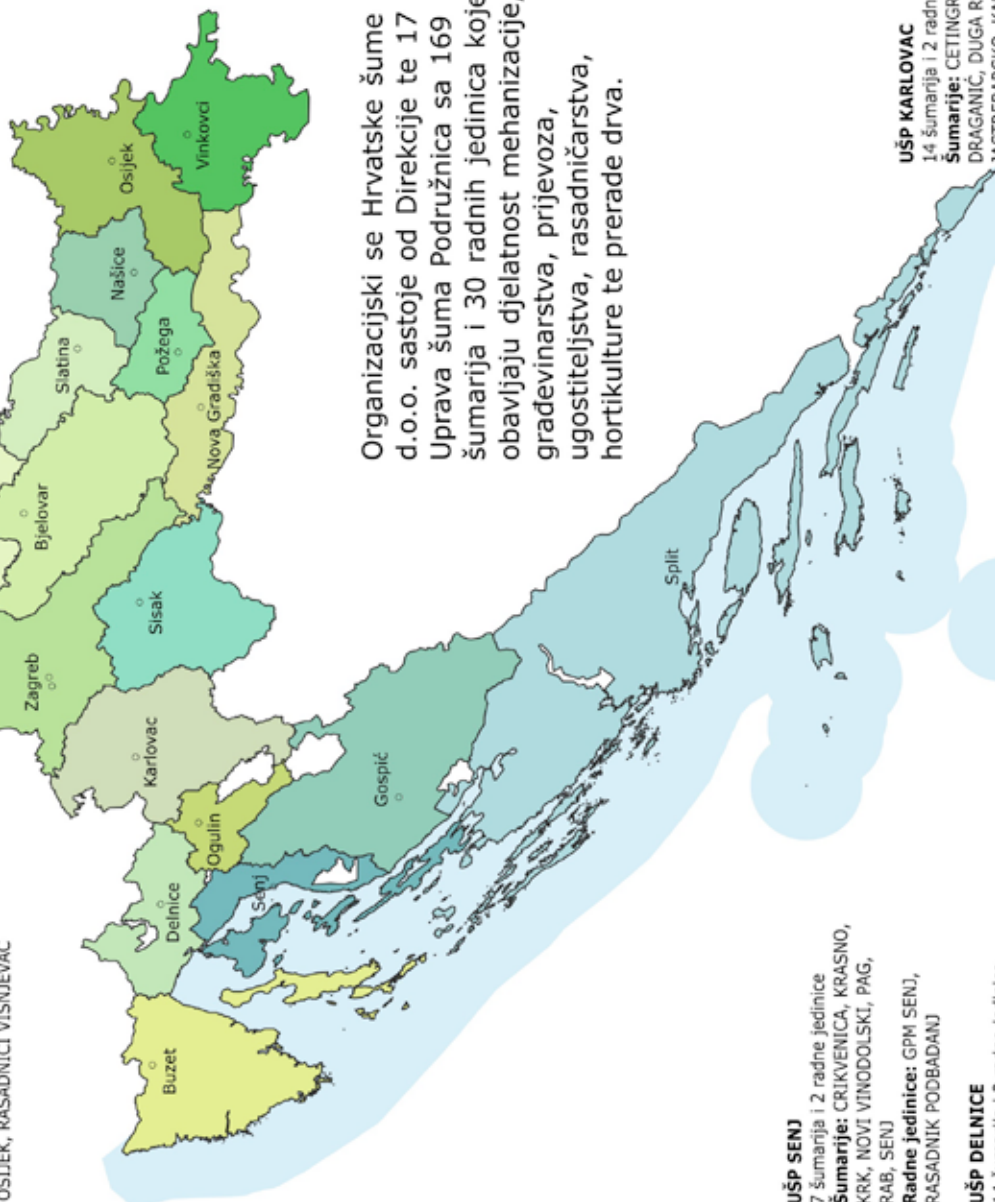
UŠP NOVA GRADIŠKA
9 šumarija i 2 radne jedinice
Šumarije: JASENOVAC, NOVA GRADIŠKA, NOVA KAPELA, NOVSKA, OKUČANI, ORLOVAC, SLAVONSKI BOD, STARA GRADIŠKA, TRNJANI
Radne jedinice: MGP SLAVONSKI BOD, RASADNIK CERNIK

UŠP SPLIT
17 šumarija i 1 radna jedinica
Šumarije: BENKOVAC, BIOGRAD, BRAČ, DRNIŠ, DUBROVNIK, HVAR, IMOTSKI, KNIN, KORČULA, MAKARSKA, METKOVIĆ, OBROVAC, SINJ, SPLIT, ŠIBENIK, VRGORAC, ZADAR
Radna jedinica: RASADNIK PIKET

UŠP BUZET
9 šumarija i 2 radne jedinice
Šumarije: BUJE, BUZET, CRES – LOŠINJ, LABIN, OPATIJA, PAZIN, POREČ, PULA, ROVINJ
Radne jedinice: RASADNIK FRANČESKJA, PRERADA DRVETA LANIŠĆE

UŠP GOSPIĆ
11 šumarija i 1 radna jedinica
Šumarije: BRINJE, DONJI LAPAC, GOSPIĆ, GRAČAC, KARLOBAG, OTOČAC, PERUŠIĆ, SVETI ROK, KORENICA, UDBINA, VRHOVINE
Radna jedinica: MGP GOSPIĆ

UŠP OSIJEK
8 šumarija i 2 radne jedinice
Šumarije: BATINA, BARANSKO PETROVO SELO, DARDA, ĐAKOVO, OSIJEK, TIKVEŠ, VALPOVO, LEVANJSKA VAROŠ
Radne jedinice: ŠUMATRANS OSIJEK, RASADNICI VIŠNJEVAC

Organizacijski se Hrvatske šume d.o.o. sastoje od Direkcije te 17 Uprava šuma Podružnica sa 169 šumarija i 30 radnih jedinica koje obavljaju djelatnost mehanizacije, građevinarstva, prijevoza, ugostiteljstva, rasadničarstva, hortikulture te prerade drva.

UŠP NAŠICE
5 šumarija i 2 radne jedinice
Šumarije: DONJI MIHOLJAC, ĐURĐEVAC, KOSKA, NAŠICE, ORAHOVICA
Radne jedinice: ŠUMATRANS ZOLJAN, RASADNIK NAŠICE

UŠP BJELOVAR
13 šumarija i 2 radne jedinice
Šumarije: BJELOVAR, ČAZMA, DARUVAR, GAREŠNICA, GRUBIŠNO POLJE, IVANSKA, LIPIK, ĐULOVAC, PAKRAC, SIRAČ, VELIKI GRĐEVAC, VELIKA PISANICA, VRBOVEC
Radne jedinice: PMG BJELOVAR, RASADNIČARSTVO BJELOVAR

UŠP KOPRIVNICA
10 šumarija i 2 radne jedinice
Šumarije: ČAKOVEC, ĐURĐEVAC, IVANEC, KLOŠTAR PODRAVSKI, KOPRIVNICA, KRIŽEVCI, LUDBRIG, REPAŠ, SOKOLOVAC, VARAŽDIN
Radne jedinice: MIP ĐURĐEVAC, RASADNIČARSTVO KOPRIVNICA

UŠP ZAGREB
12 šumarija i 3 radne jedinice
Šumarije: DONJA STUBICA, DUGO SELO, KRAPINA, KUTINA, LIPOVLJANI, NOVOSELAČ, POPOVAČA, REMETINEC, SAMOBOR, VELIKA GORICA, ZAGREB, ZLATAR
Radne jedinice: MIP KUTINA, RASADNICI ZAGREB, URBANO ŠUMARSTVO

UŠP SISAK
10 šumarija
Šumarije: DVOR, HRVATSKA DUBICA, GLINA, HRVATSKA KOSTAUNICA, LEKENIK, POKUPSKO, PETRINJA, RUJEVAC, SISAK, SUNJA

UŠP KARLOVAC
14 šumarija i 2 radne jedinice
Šumarije: CETINGRAD, DRAGANIĆ, DUGA RESA, JASTREBARSKO, KARLOVAC, KRAŠIĆ, KRNIJAK, OZALJ, PISAROVINA, RAKOVICA, SLUNJ, TOPUSKO, VOJNIĆ, GVOZD
Radne jedinice: TIM KARLOVAC, UGOSTITELJSTVO MULJAVA

UŠP OGULIN
5 šumarija i 2 radne jedinice
Šumarije: DREŽNICA, JASENAK, JOSIPDOOL, OGULIN, SABORSKO PLAŠKI
Radne jedinice: MGP OGULIN, RASADNIK OŠTARIJE

UŠP SENJ
7 šumarija i 2 radne jedinice
Šumarije: CRIKVENICA, KRASNO, KRB, NOVI VINODOLSKI, PAG, RAB, SENJ
Radne jedinice: GPM SENJ, RASADNIK PODBAĐANJ

UŠP DELNICE
14 šumarija i 2 radne jedinice
Šumarije: CRNI LUG, DELNICE, FUŽINE, GEROVO, GOMIRJE, KLANA, MRKOPALJ, PREZID, RAVNA GORA, RIJEKA, SKRAD, TRŠĆE, VRBOVSKO, LOKVE
Radne jedinice: MGP DELNICE, UGOSTITELJSTVO DELNICE

Upravljanje ljudskim potencijalima

Upravljanje ljudskim potencijalima doprinosi ostvarivanju organizacijskih ciljeva privlačenjem kvalitetnih kadrova, osiguranjem zadovoljstva na radu i angažiranosti radnika, učinkovitim upravljanjem radnom uspješnosti, što sve doprinosi financijskom uspjehu i održivom poslovanju.

Ljudi su mnogo više od faktora proizvodnje, nisu lako zamjenjiva roba te njihova učinkovitost ne ovisi samo o visini plaće i materijalnim pogodnostima, već i o mnogobrojnim drugim elementima, kao što su zadovoljstvo na radu, odnos s rukovoditeljima, uvažavanje, mogućnost kreativnog izražavanja i napredovanja, sigurnost zaposlenja i slično.

Hrvatske šume d.o.o. kao poslodavac kroz socijalni dijalog s Hrvatskim sindikatом šumarstva temeljem Kolektivnog ugovora za radnike Hrvatskih šuma d.o.o. osiguravaju materijalnu sigurnost radnika te je otvoren za daljnje poboljšanje socijalnog i ekonomskog standarda radnika.

U upravljanju ljudskim potencijalima Hrvatske šume d.o.o. vode brigu o:

- zadovoljavanju potreba zaposlenika,
- poboljšanju socijalnog i ekonomskog statusa,
- osiguranju prihvatljivih uvjeta rada i kvalitete radnog života,
- osiguravanju povoljne radne atmosfere i dobrih međuljudskih odnosa koji utječu na zadovoljstvo zaposlenika, a time potiču osobni angažman i razvoj,
- brizi za zdravlje svih zaposlenika.

Hrvatske šume d.o.o., kao i ostali poslodavci u Republici Hrvatskoj suočeni su sa sve većim problemom pronalaska radne snage.

U cilju promicanja šumarske struke i privlačenja novih zaposlenika nastavlja se provoditi sporazum o suradnji s Fakultetom šumarstva i drvne tehnologije kojim je omogućeno pripravničko osposobljavanje magistrima šumarstva odgovarajućeg stručnog profila na području cijele Republike Hrvatske. Temeljem istog sporazuma i u 2024. godini dodijeljeno je 30 stipendija u iznosu od 2.000,00 eura godišnje studentima preddiplomskih i

diplomskih studija u redovitom statusu za akademsku godinu 2024./2025.

Stipendiranje učenika i studenata provodi se i kroz humanitarno stipendiranje djece umrlih i poginulih radnika Društva.

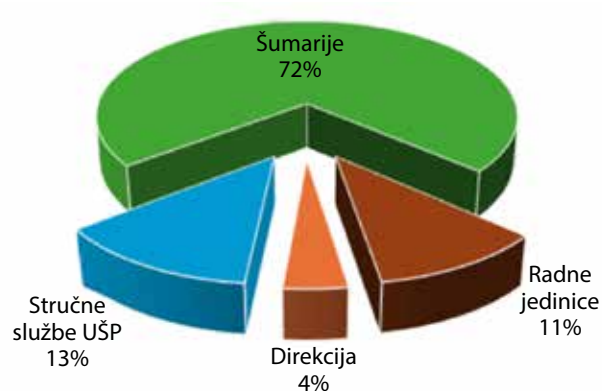
Ugovori o radu na određeno vrijeme zbog pripravničkog osposobljavanja sklopljeni su i s pripravnicima ostalih zanimanja, a radi osposobljavanja za rad u zanimanju za koje su se školovali.

Osposobljavanje pripravnika priprema je kandidata za ulazak na tržište rada te se na taj način osigurava dovoljan broj stručnih i kvalitetnih radnika za popunjavanje radnih mjesta, nastavno ako postoji potreba ili u predstojećim godinama, te u slučaju potreba zapošljavanja radi zamjena i povećanog opsega posla na određenim radnim mjestima.

Tijekom 2024. godine zaposleno je 330 radnika na neodređeno vrijeme, dok je 253 radnika na neodređeno vrijeme napustilo Društvo iz razloga utvrđenih Zakonom o radu.

Ukupan broj zaposlenih radnika na dan 31. prosinca 2024. godine u Hrvatskim šumama d.o.o. bio je 7.838, od čega na neodređeno vrijeme 7.323 radnika i 515 radnika na određeno vrijeme.

Grafikon 9. Raspodjela ukupnog broja zaposlenih prema organizacijskim cjelinama i stanju na kraju 2024. godine

U Hrvatskim šumama d.o.o. stalno se prati rad radnika, odnos radnika prema radu, angažiranost i izvršenje radnih zadataka, odnos radnika prema kolegama i nadređenima. U slučaju potrebe popunjavanja više rangiranih radnih mjesta, premještaju se upravo takvi radnici

koji su prepoznati prema njihovim kompetencijama, uz ispunjavanje formalnih uvjeta radnog mjesta propisanih Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta Hrvatskih šuma d.o.o.

Osnovni ciljevi upravljanja ljudskim potencijalima su privući, zadržati, motivirati i razvijati kvalificiran kadar. Politike koje se odnose na ljudske potencijale sastavni su dio sveobuhvatnog sustava osiguravanja kvalitete, a pravilnom primjenom politika i procedura u upravljanju ljudskim potencijalima osigurava se ostvarivanje organizacijskih ciljeva.

Status zaposlenika

U suradnji s Hrvatskim sindikatom šumarstva, Hrvatske šume d.o.o. stalno brinu o statusu svojih radnika, kako o socijalno-materijalnom, tako i o ostalim potrebama svojih radnika te isto provode u praksi.

Kolektivni ugovor za radnike Hrvatskih šuma d.o.o. sklopljen je 8. srpnja 2022. godine s važenjem od četiri godine.

Hrvatske šume d.o.o. i Hrvatski sindikat šumarstva sklopili su dana 16. travnja 2024. godine Dodatak IV. Kolektivnom ugovoru za radnike Hrvatskih šuma d.o.o., a dana 9. prosinca 2024. godine sklopljen je Dodatak V. Kolektivnom ugovoru za radnike Hrvatskih šuma d.o.o. s primjenom od 1. siječnja 2025. godine.

Kolektivnim ugovorom utvrđena su određena prava koja utječu na socijalno-ekonomski status radnika.

Stalno se provodi zaštita radnika organiziranjem sistematskih pregleda te su na poseban način zaštićeni radnici kojima je utvrđena trajna zdravstvena nesposobnost zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti. Pomoć radnicima u održavanju dobrog zdravlja i sprečavanju bolesti može rezultirati manjim brojem bolovanja i nižim troškovima za zaposlenike i za tvrtku. Kad su zaposlenici zdravi, angažirani i zadovoljni, oni su produktivniji i mogu pomoći u povećanju profitabilnosti Društva.

Hrvatske šume d.o.o. posvećene su stvaranju ugodnog i poticajnog radnog okruženja, ulaganju u razvoj i edukaciju svojih zaposlenika te brizi o njihovim pravima, ravnopravnim odnosima, uključenosti, sigurnosti i zaštiti jer ono utječe na motivaciju, posvećenost i zadovoljstvo radnika.

Zaštita na radu

Učinkovito djelovanje na prevenciji rizika, promicanju sigurnijih i zdravijih uvjeta na radnom mjestu od osobite je važnosti u politici upravljanja radnim procesima, čime se postiže pozitivan učinak na produktivnost, konkurentnost i održivost sustava, stoga se stalno radi na provođenju mjera zaštite na radu i usklađivanju postupanja.

U Društvu se provodi odgovoran pristup organizaciji rada i provedbi mjera zaštite na radu, a isti zahtijeva odgovornost i disciplinu svih zaposlenih.

U skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima redovito se održavaju sjednice Odbora za zaštitu na radu, obavljaju se obvezna osposobljavanja radnika, ispitivanja sredstava rada te nadzori iz djelokruga zaštite na radu i zaštite od požara.

Osposobljavanja radnika iz zaštite na radu, zaštite od požara, ovlaštenika poslodavca te povjerenika radnika za zaštitu na radu su tijekom 2024. godine organizirana i redovito provođena u skladu s ukazanim potrebama.

U suradnji s ovlaštenim vanjskim ustanovama obavljeno je 276 stručnih osposobljavanja radnika te 314 osposobljavanja radnika za pružanje prve pomoći.

Vlastitim kapacitetima obavljeno je 478 osposobljavanja i provjera osposobljenosti ovlaštenika poslodavca za provođenje zaštite na radu, 59 osposobljavanja povjerenika radnika za zaštitu na radu, 1.862 osposobljavanja i provjera osposobljenosti radnika za rad na siguran način te 320 osposobljavanja radnika za provođenje preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje početnih požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom.

U skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima obavljana su ispitivanja sredstava rada. Vrijednost obavljenih ispitivanja radne opreme, ispitivanja vezanih za zaštitu od požara te ispitivanja radnog okoliša u 2024. godini iznosila je 176.054 eura.

Redovito su, od strane stručnjaka zaštite na radu, obavljani nadzori prilikom kojih su u slučaju uočenih nepravilnosti ili utvrđenih nedostataka donesene i propisane mjere koje treba poduzeti, a određene su i osobe koje donesene mjere moraju provesti, kako bi nepravilnosti ili nedostaci bili otklonjeni. Tijekom 2024. godine izvršen je 741 nadzor iz područja zaštite na radu te 153 nadzora iz područja zaštite od požara.

Zabilježeno je 256 ozljeda na radu priznatih od strane HZZO-a, od čega su prema težini zabilježene 233 lakše te 23 teške ozljede.

Sve je naglašenije ulaganje u ljudske resurse, a dio tog ulaganja je ulaganje u osobnu zaštitnu opremu i sredstva. Napravljeni su i opisani novi modeli radne i zaštitne opreme za proizvodne radnike i tehničko osoblje. U nabavu osobne zaštitne opreme i sredstava namijenjenih radnicima Društvo je u 2024. godini uložilo 5,5 milijuna eura.

Krajem 2023. godine na snagu je stupio određeni broj novih propisa iz djelokruga zaštite na radu (Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti vibracijama na radu, Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu) temeljem kojih je u 2024. godini nastupila obveza mjerenja razine mehaničkih vibracija te mjerenja razine buke kojoj su radnici izloženi.

Obavljena su mjerenja izloženosti radnika buci i vibracijama pri radovima sječe i izrade drveta te su na osnovu rezultata napravljena ažuriranja Procjena rizika i donesene mjere zaštite na radu u skladu s novim propisima i rezultatima mjerenja.

Služba zaštite na radu i stručnjaci zaštite na radu iz Uprava šuma Podružnica aktivno su uključeni u proces implementacije faze 2 SAP-a u poslovni proces Društva.

Hrvatske šume d.o.o. izradile su sustav praćenja i provođenja mjere zaštite na radu, kojima se uz humani čimbenik izražava i onaj ekonomski.

Uvidjevši veliku važnost provođenja mjera zaštite na radu u svim poslovnim procesima, Društvo stalno radi na unapređenju funkcije zaštite na radu.

Uzgajanje i obnova šuma

U 2024. godini pred Hrvatske šume d.o.o. stavljeni su veliki izazovi u sanacijama šuma od šteta izazvanih olujnim nevremenom iz 2023. godine, a radi se o opsegu šteta s kakvim se Društvo nije susrelo od početka svog postojanja. Naše najvrjednije vrste hrast lužnjak i hrast kitnjak u jesen 2024. godine iznimno su dobro urodile žirom pa se uza sve planirane obveze sanacija oštećenih šuma i konverzija degradiranih šuma, paralelno radilo i pomlađivanje starih šuma. Šume u Republici Hrvatskoj su prirodne i imaju sposobnost prilagođavanja i opstanka, a dužnost je svih zaposlenika Hrvatskih šuma d.o.o. da tu sposobnost potpomažu i pravilno usmjera vaju te prirodne procese. To su Hrvatske šume d.o.o. u 2024. poslovnoj godini i pokazale kroz radove sanacije šuma oštećenih biotskim i abiotskim čimbenicima koji su odrađeni kroz radove pripreme staništa na površini od 2.000 ha i radove sjetve i sadnje odnosno unosa žira hrasta lužnjaka i kitnjaka na površini od 2.200 ha. Pomlađivanje i obnova napravljena je na površini od 3.960 ha. Osim navedenih izvršenih radova treba naglasiti i radove konverzije koji su napravljeni na površini 706 ha, a odnose se na prevođenje postojećih degradiranih oblika šuma u stabilne šume visokog uzgojnog oblika te radove njege šuma, koji su odrađeni na 31.440 ha.

Izvršeni radovi u 2024. godini

Radovi gospodarenja šumom i šumskim zemljištem propisani su šumskogospodarskim planovima i redovito se provode. Ukupna vrijednost izvršenih radova gospodarenja šumom i šumskim zemljištem i radova održavanja genofonda u 2024. godini iznosi 87,71 milijuna eura. Od toga je u radove gospodarenja šumom i šumskim zemljištem uloženo 87,27 milijuna eura, a u radove održavanja genofonda 0,44 milijuna eura.

Najviše radova financirano je sredstvima Hrvatskih šuma d.o.o., i to u iznosu od 80,16 milijuna eura (91 %). Slijede sredstva iz prenesenih prava iz kojih je financirano 5,48 milijuna eura (6 %). Iz sredstava EU fondova (EU – Konverzije, EU – Superb i EU – Still water revival) financirano je 1,30 milijuna eura (2 %), a iz drugih izvora financirano je 0,77 milijuna eura (1 %).

Tablica 6. Vrijednost obavljenih radova gospodarenja šumama

Naziv grupe radova	Utrošena sredstva (u tis. eura)
Izrade, obnove i revizije šumskogospodarskih planova	7.346
Prirodne obnove šuma	11.544
Umjetne obnove šuma	2.595
Podizanja novih šuma na neobraslom šumskom zemljištu	165
Konverzije šuma	4.036
Sanacije i obnove šuma oštećenih biotskim i abiotskim čimbenicima	7.950
Njege šuma	19.089
Zaštite šuma od štetnih organizama i požara	8.145
Doznake stabala	6.356
Čuvanje šuma	14.109
Planiranja, projektiranja, izgradnje, rekonstrukcije i održavanja šumske infrastrukture	5.892
Održavanja izvora, bunara i cisterni	42
Održavanje genofonda	439
SVEUKUPNO	87.708

Tablica 7. Izvori sredstava za obavljene radove gospodarenja šumama

Izvor sredstava	Utrošena sredstva (u tis. eura)
HŠ - Sredstva iz poslovanja	80.157
Prenesena prava	5.475
EU - Konverzije	1.052
Drugi izvori	767
EU - Superb	222
EU - Stil water revival	35
SVEUKUPNO	87.708

Rasadničarstvo i sjemenarstvo

Rasadničarstvo

Rasadničarska proizvodnja šumskih sadnica ovisna je o kvalitetnom urodu sjemena. 2024. godinu možemo gledati kao posebnu jer je urod sjemena žira, nakon desetak godina potpunog izostanka, bio izuzetan, te je zasijano oko 88 t žira hrasta lužnjaka i oko 50 t žira hrasta kitnjaka. To nam daje vjerojatnost proizvodnje dostatnih količina sadnica hrasta za buduće razdoblje.

Za potrebe Hrvatskih šuma d.o.o. isporučeno je 7,7 milijuna sadnica, što je povećanje u odnosu na 2023. godinu, no znatno manje od prosjeka. Razlog manje isporuke sadnica od prosjeka leži u činjenici dobrog uroda sjemena. Naime, kada su šumske sastojine dobro naplođene, smanjuje se potreba za sadnicama. Tako je iz rasadnika isporučeno oko 4,5 milijuna sad-

nica hrasta lužnjaka i oko 1,2 milijuna sadnica hrasta kitnjaka.

Nasuprot dobrom urodu hrastovih sastojina, izostao je urod bukvice. Obična bukva koja se nekada obnavljala

samo iz prirode, danas je vrsta koja traži sve veću pomoć u vidu unosa sadnica kako bi se kvalitetno obnovile površine. Isporučeno je ukupno oko 200.000 sadnica bukve, a zasijano je oko 330 kg sjemena bukvice, što je nedostatna količina s obzirom na buduće potrebe. Od ostalih vrsta za potrebe kontinentalnih šuma proizvedene su i isporučene sadnice crne johe, vrbe, topole, trešnje, crnog oraha i javora. Za potrebe prebornog gospodarenja i priobalja, najviše je isporučeno sadnica crnog bora u količini od 230.000, što predstavlja smanjenje u odnosu na protekle godine. Potrebe obične smreke također se smanjuju, te je isporučeno tek oko 280.000 sadnica. Za područje priobalja proizvedene su i isporučene još sadnice alepskog i primorskog bora, pinije, hrasta medunca i crnike te čempresa.

Prodano je preko 68.000 ukrasnih grmova i drveća. U proizvodnju božićnih drvaca uključena su i dva dodatna rasadnika na području UŠP Delnica i Gospić, te je prodano 7.500 kom. drvaca.

Sjemenarstvo

Nakon nekoliko godina slabog uroda, treba istaknuti izvrtan urod hrasta lužnjaka, i to unutar cijelog areala u Republici Hrvatskoj, što je zaista rijetkost. Iznimne mase žira

unesene su u sastojine hrasta lužnjaka kao pripomoć prirodnoj naplodnji, a isto tako i na rasadničke površine s ciljem uzgoja sadnog materijala različite starosti.

Hrast kitnjak također je dobro urodio, najobilnije na području 2.1.1. Sjemenske regije srednje Hrvatske (područje UŠP Našice, Slatina i Požega), a istim su zadovoljene sve naše planske potrebe (sastojinske i rasadničke).

Urod obične bukve izostao je i drugu godinu tako da se izgubio kontinuitet uroda iste (urod svake druge godine) te je za prirodnu obnovu iskorišten prirodni pomladak koji datira iz obilnog uroda 2022. godine. Crna joha bilježi solidan urod, a sakupljeni plodovi dostatni su za proizvodnju potrebitog sadnog materijala u rasadnicima Hrvatskih šuma d.o.o.. Urod hrasta medunca, hrasta crnike, alepskog bora i običnog čempresa i ove godine bio je standardan te ga se koristilo u skladu s potrebama.

Od rijetkih šumskih svojti dobro su urodili crni orah i primorski bor. Slab urod divlje trešnje zabilježen je u klonskoj sjemenskoj plantaži.

U registriranim šumskim sjemenskim objektima Hrvatskih šuma d.o.o. sakupljeno je:

- 2.974.251,80 kg sjemenskog materijala kako slijedi:
2.972.549,50 kg plodova (crne johe - 6,00 kg; poljskog jasena - 252,00 kg; hrasta crnike - 80,00 kg; hrasta kitnjaka - 137.507 kg; hrasta medunca - 180,00 kg; hrasta lužnjaka - 2.818.827,50 kg; gorskog javora - 15,00 kg; europskog pitomog kestena - 33,00 kg; crnog jasena - 414,00 kg; crnog oraha - 15.120,00 kg i divlje trešnje - 115,00 kg).
1.626,00 kg češera (običnog čempresa - 383,00 kg; alepskog bora - 362,00 kg; crnog bora - 342,00 kg; himalajskog cedra - 99 kg i primorskog bora - 440,00 kg).
76,30 kg sjemenki (običnog čempresa - 44,05 kg; alepskog bora - 3,50 kg, crnog bora - 4,90 kg; himalajskog cedra - 8,50 kg; primorskog bora - 1,35 kg i divlje trešnje - 14,00 kg).
- 326.289 kom. biljnih dijelova kako slijedi:
208.0000 kom. reznica (topole - 178.000 kom. i vrbe - 30.000 kom.),
23.500 kom. korijena (topole - 23.500 kom.),
2.539 kom. plemki (hrasta lužnjaka - 2.539 kom.).
92.250 kom. prutova (vrbe - 92.250 kom.).
- 249.180 kom. sadnog materijala kako slijedi:
249.180 kom. prirodnog pomlatka (obične bukve - 249.180 kom.).

Proizvodnja šumskih proizvoda

U šumama kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o. posječeno je u 2024. godini 6,82 milijuna m³ bruto drvene mase. Do većih odstupanja po vrstama drveća u odnosu na prosječni propis Šumskogospodarske osnove područja Republike Hrvatske za razdoblje 2016. - 2025. godine došlo je kod hrasta lužnjaka i poljskog jasena. Veća sječa od prosječne propisane za navedene vrste uvjetovana je pojavom elementarnih nepogoda i invazivnih štetnika, što je izravna i neizravna posljedica klimatskih promjena. Potreba za sječom oštećene drvene zalihe u sastojinama hrasta lužnjaka i poljskog jasena uvjetovala je manje

sječe nekih drugih vrsta drveća (obični grab, ostala tvrda bjelogorica, meka bjelogorica, ostala crnogorica).

U ukupnoj bruto masi sječa glavnog prihoda ostvarena je u količini od 2,81 milijuna m³, prethodnog prihoda 0,72 milijuna m³, a slučajni prihod koji obuhvaća sušce, vjetroizvale (2,53 milijuna m³), snjegolome, ledolome i bespravnu sječu iznosio je 3,28 milijuna m³.

U 2024. godini proizvedeno je 5,6 milijuna m³ drvnih sortimenata. Oblovine je proizvedeno 2,44 milijuna m³ te 3,16 milijuna m³ prostornog drveta za preradu i ogrjev.

Tablica 8. Iskaz sječa u 2024. godini

Vrsta drveta	Iskaz sječa 2024. (m ³)	Prosječni godišnji propis ŠGOP* (m ³)
Hrast lužnjak	1.813.083	856.010
Hrast kitnjak	470.045	499.983
Bukva	2.158.919	2.398.264
Poljski jasen	551.170	329.039
Obični grab	431.180	570.987
Ostala tvrda bjelogorica	353.686	504.833
Meka bjelogorica	266.513	400.868
Jela	528.326	549.231
Smreka	114.713	121.661
Ostala crnogorica	129.375	188.754
UKUPNO	6.817.010	6.419.630

* Šumsko gospodarska osnova područja Republike Hrvatske za razdoblje 2016. – 2025.

Tablica 9. Izvršenje proizvodnje po vrstama drveća (m³)

Vrsta drveća	Ostvarenje m ³
Hrast lužnjak	1.317.208
Hrast kitnjak	409.518
Bukva	1.911.464
Poljski jasen	440.121
Grab	336.888
Javor	49.291
Bagrem	52.916
Vočkarice	25.368
Ostala tvrda bjelogorica	137.443
Lipa	55.941
Joha	46.706
Topola	100.495
Ostala meka bjelogorica	37.222
Jela	475.182
Smreka	105.067
Bor	73.079
Ostale četinjače	22.653
UKUPNO	5.596.562

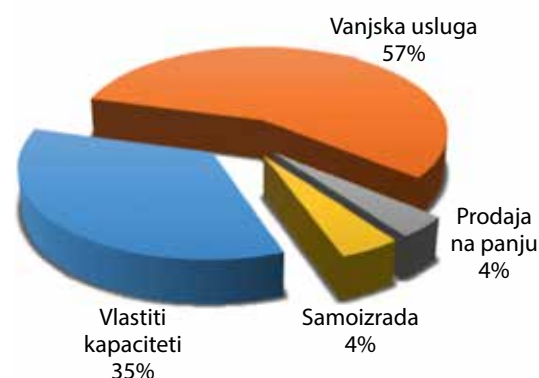
Najviše je proizvedeno drvnih sortimenata bukve 1,91 milijuna m³, hrasta lužnjaka i kitnjaka 1,73 milijuna m³, jele i smreke 0,58 milijuna m³, poljskog jasena 0,44 milijuna m³, običnoga graba 0,34 milijuna m³, ostale bjelogrice 0,14 milijuna m³ te ostalih četinjaka 0,10 milijuna m³.

U 2024. godini privučeno je 5,1 milijuna m³ drvnih sortimenata. Udio izvršenih radova na poslovima privlačenja i izvoženja drvnih sortimenata vlastitim kapacitetima iznosio je 36 %, a vanjskih izvođača 64 %.

Tablica 10. Sječa i izrada drvnih sortimenata po izvršiteljima (m³)

Izvršitelji	Oblovina	Prostorno drvo	UKUPNO
Vlastiti kapaciteti	969.349	980.505	1.949.854
Vanjska usluga	1.399.434	1.774.934	3.174.368
Prodaja na panju	66.569	152.786	219.355
Samoizrada	2	252.983	252.985
UKUPNO	2.435.354	3.161.208	5.596.562

Grafikon 10. Sječa i izrada po izvršiteljima

Tablica 11. Privlačenje drvnih sortimenata po izvršiteljima (m³)

Izvršitelji	Oblovina	Prostorno drvo	UKUPNO
Vlastiti kapaciteti	950.380	896.653	1.847.033
Vanjska usluga radova (m ³)	1.424.618	1.814.523	3.239.141
UKUPNO	2.374.998	2.711.176	5.086.174

Tablica 12. Prijevoz drvnih sortimenata po izvršiteljima

Izvršitelji	Oblovina	Prostorno drvo	UKUPNO
Hrvatske šume d.o.o.	112.262	207.018	319.280
Ostali	2.149.350	2.436.319	4.585.669
UKUPNO	2.261.612	2.643.336	4.904.949

Prihodi od prodaje drvnih sortimenata

Hrvatske šume d.o.o. u 2024. godini prodale su oko 5,11 milijuna m³ drvnih sortimenata te ostvarile prihod od prodaje oko 369,27 milijuna eura. Iako je ostvaren količinski pad prodaje u odnosu na prethodnu godinu u količini od oko 98 tisuća m³, istovremeno je ostvaren rast prihoda od prodaje za oko 18,9 milijuna eura.

Poremećaji na tržištu EU, posebice tržištu Njemačke, kao i na tržištima Egipta, Kine i Velike Britanije ukazuju na recesiju, a ujedno su imali i velik utjecaj na prerađivače drva u prethodnoj godini.

Ugovorni kupci Hrvatskih šuma d.o.o. bilježe značajan pad narudžbi od sredine studenoga 2022. godine, a takav je trend nastavljen i cijelu 2023. godinu, te se proteže i tijekom 2024. godine, što je rezultiralo i padom potražnje za drvnim sortimentima.

Prethodnih godina interes za visoko vrijednim sortimentima hrasta lužnjaka i hrasta kitnjaka bio je izrazito

U 2024. godini prevezeno je 4,90 milijuna m³ drvnih sortimenata. Hrvatske šume d.o.o. svojim su kapacitetima prevezle 7 %, dok je udio prijevoza vanjskih izvođača 93 %.

velik, dok u prošloj godini dolazi do racionalizacije potražnje za drvnim sortimentima.

U istom razdoblju dolazi do potpunog zastoja prodaje peleta, briketa i cijepanog ogrjevnog drva zbog zagušenja tržišta, pada cijena, a za očekivati je da će se taj trend nastaviti i dalje.

S obzirom na porast troškova energenata, koji za posljedicu ima porast ukupnih troškova života, a ujedno i zbog primjena mjera Vlade Republike Hrvatske radi ublažavanja negativnih socijalnih učinaka te pomoći socijalno ugroženim kategorijama građana koji se griju na ogrjevno drvo, došlo je do goleme potražnje građanstva za ogrjevnim drvom.

Sektor komercijalnih poslova o svim spornim situacijama odmah informira Upravu Društva s kojom u dogovoru poduzima sve mjere u cilju rješavanja istih i povećanja prihoda Društva.

Investicije i javna nabava

Investicije

Vrijednost investicijskih projekata u dugotrajnu materijalnu imovinu ostvarenih u 2024. godini iznosila je oko 42,5 milijuna eura. U građevinske objekte uloženo je oko 40 % sredstava odnosno 17,1 milijuna eura te u strojeve i opremu oko 25,4 milijuna eura ili 60 % ukupno uložених sredstava.

U investicijsko održavanje i izgradnju šumskih prometnica uloženo je oko 8,7 milijuna eura ili 20,5 % ukupnih ulaganja, dok je u obnovu i izgradnju objekata visokogradnje uloženo oko 7,7 milijuna eura ili 18 % ukupnih ulaganja.

U cilju poboljšanja učinkovitosti i uvjeta rada proizvodnih radnika, Hrvatske šume d.o.o. stalno ulažu u obnovu i unaprjeđenje proizvodnih kapaciteta - strojeve i opremu. Značajna sredstva uložena su u kupnju šumske mehanizacije, kamiona za drvo, tegljača, labudica i sl. u iznosu od 7,4 milijuna eura te specijalnih strojeva za sječu i izvoženje drva, harvestera i stablosjekača, vrijednosti 2,1 milijun eura. Slijede poljoprivredni adaptirani traktori te buldozeri, bageri i grejderi u vrijednosti 3,5 milijuna eura. U obnovu kapaciteta za prijevoz radnika i stručno-tehničkog osoblja, odnosno zamjenu kombibusa i terenskih automobila uloženo je 3,3 milijuna eura.

U unaprjeđenje i održavanje informatičkog sustava Hrvatskih šuma d.o.o. uloženo je u 2024. godini oko 2,7 milijuna eura, od čega se veći dio odnosi na stvaranje mrežnih, hardveskih, softverskih i sigurnosnih uvjeta za nastavak implementacije SAP-a u poslovne procese Društva. U tijeku je 2. faza implementacije koja obuhvaća poslovno planiranje, proizvodnju, nabavu i skladišno poslovanje, prodaju i distribuciju, zaštitu na radu (drugi dio) i održavanje mehanizacije i nekretnina.

Sveukupna investicijska ulaganja u 2024. godini veća su u odnosu na 2023. godinu za 3 milijuna eura i značajno su porasla u odnosu na prethodne godine. Investicijska ulaganja financirana su većinom iz vlastitih sredstava (64 %), zatim kroz leasing (34 %) i putem EU fondova (2 %).

Tablica 13. Vrijednost i struktura investicija ostvarenih u 2024. godini

Naziv	Iznos u tis. eura	%
Prometnice	8.701	20,5
Objekti niskogradnje	288	0,7
Hidrograđevinski objekti	177	0,4
Objekti visokogradnje	7.747	18,2
Lovnogospodarski objekti	189	0,4
UKUPNO GRAĐEVINSKI OBJEKTI	17.102	40,2
Strojevi	15.900	37,4
Oprema	9.509	22,4
UKUPNO STROJEVI I OPREMA	25.409	59,7
Licencije	1	0,0
Prava	20	0,0
UKUPNO NEMATERIJALNA IMOVINA	21	0,1
SVEUKUPNO	42.532	100,0

Javna nabava

Na temelju Zakona o javnoj nabavi (NN 120/16 i 114/22) (dalje: ZJN) i Pravilnika o popisu obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi (NN 19/2012), Hrvatske šume d.o.o. obveznik su primjene ZJN-a, te u smislu tog zakona imaju status javnog naručitelja. Pod javnom nabavom podrazumijeva se nabava putem ugovora o javnoj nabavi robe, radova ili usluga, koje javni naručitelj nabavlja od gospodarskog subjekta čiju je ponudu u postupku javne nabave odabrao kao ekonomski najpovoljniju. Postupci javne nabave objavljuju se i provode javno u Elektroničkom oglasniku javne nabave RH (dalje: EOJN), prema pravilima utvrđenima ZJN-om. Primjena ZJN-a obvezna je kod nabave roba i usluga procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 26.540,00 eura bez PDV-a, odnosno nabave radova procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 66.360,00 eura bez PDV-a.

Nabava ispod tih vrijednosti naziva se jednostavna nabava, a njezina provedba uređena je internim aktom Hrvatskih šuma d.o.o. - Odluka o provedbi javne nabave za poslovnu godinu. Sukladno navedenoj Odluci, postupci jednostavne nabave procijenjene vrijednosti veće od 2.650,00 eura bez PDV-a, provode se javno, objavom nabave na internetskim stranicama Društva, dok je za predmete nabave ispod te vrijednosti dovoljno prikupiti barem jednu ponudu.

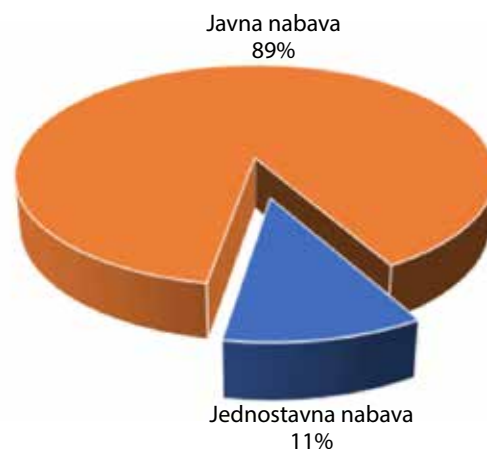
Planom poslovanja Društva za poslovnu 2024. godinu osigurana su financijska sredstva za javnu i jednostavnu nabavu. Na temelju Plana poslovanja donesen je Plan nabave Hrvatskih šuma d.o.o. za poslovnu 2024. godinu, koji je služio kao temelj za pokretanje postupaka javne i jednostavne nabave roba, usluga i radova u toj godini.

Sukladno zakonskim propisima, Plan nabave objavljen je na internetskim stranicama Hrvatskih šuma d.o.o. i u EOJN-u.

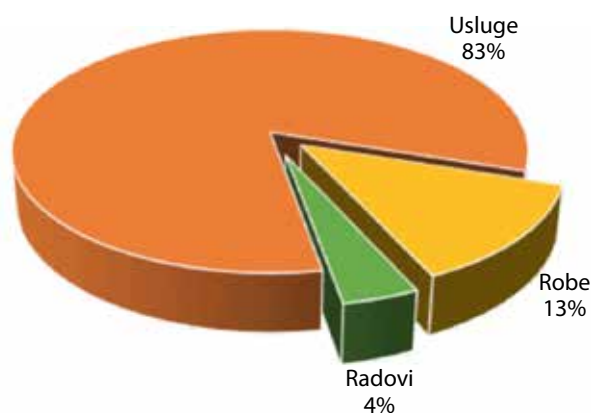
Postupcima javne nabave u 2024. godini sklopljeno je ukupno 614 ugovora javne nabave (od tog broja 30 je okvirnih sporazuma): 71 % ugovora sklopljeno je provedbom dinamičkog sustava nabave, 28 % ugovora sklopljeno je provedbom otvorenog postupka javne nabave te 2 % provedbom pregovaračkog postupka.

U 2024. godini aktivna su bila dva dinamička sustava nabave putem kojih Hrvatske šume d.o.o. učinkovito nabavljaju radove vezane uz glavnu djelatnost Hrvatskih šuma d.o.o. – gospodarenje šumama i šumskim zemljištem. Jedan dinamički sustav uspostavljen je za nabavu izvođenja šumarskih radova pridobivanja drvnih šumskih proizvoda, uzgajanja šuma i zaštite šuma od štetnih organizama, a drugi za nabavu izgradnje i održavanja šumske infrastrukture. U oba sustava uključeno je više od 300 natjecatelja - licenciranih izvoditelja šumarskih radova, što ih čini najvećim sustavima u Republici Hrvatskoj tog tipa.

Grafikon 11. Raspodjela ukupno ugovorenog iznosa nabave prema vrsti nabave

Grafikon 12. Raspodjela ukupnog iznosa nabave prema vrsti ugovora

Projekti sufinancirani sredstvima EU i nacionalnim fondovima

Hrvatske šume su u 2024. godini nastavile s provedbom projekata sufinanciranih sredstvima iz EU i nacionalnih fondova. Ukupna vrijednost ugovorenih projekata iznosi 41,94 milijuna eura. U 2024. godini Hrvatskim šuma d.o.o. uplaćeno je 8,14 milijuna eura bespovratnih sredstava.

Šumske zajednice hrasta lužnjaka (*Quercus robur* L.) u Spačvanskom bazenu tvore najveću cjelovitu zajednicu šuma hrasta lužnjaka u Europi i jednu od najvrjednijih šuma u Republici Hrvatskoj. Prekogranična suradnja Republike Hrvatske i Republike Srbije kroz EU projekte REBIOFORESTS (Jačanje prekograničnog kapaciteta za bolju klimatsku otpornost šumskih ekosustava na prednom procjenom, testiranjem i demonstracijom rješenja za obnovu ekosustava) i RETFOR (Jačanje mjera klimatske otpornosti za zaštitu i revitalizaciju ekosustava u Spačvansko-bosutskom bazenu) nudi priliku zajedničkog jačanja otpornosti i upravljanja rizicima ovim ekosustavom korištenjem aktivnih i pasivnih mjera obnove ekosustava. Oba projekta sufinancirana su iz Programa prekogranične suradnje Interreg VI-A IPA Program Hrvatska – Srbija 2021. – 2027. u okviru prioritetne osi 2 Suradnja za zelenije i programsko područje otporno na klimatske promjene, specifičnog cilja 2.4. Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i prevencije rizika od katastrofa, otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima. Ukupna vrijednost oba projekta iznosi 4,46 milijuna eura od čega 85 % čine bespovratna sredstva EU.

Projekt RETFOR sa svojim aktivnostima i rezultatima ponudit će moguća rješenja vezana uz problem nedostatka vode te stvara preduvjete za ublažavanje poslje-

dica sušenja, povećanja otpornosti, prirasta, uroda i obnove autohtonih šuma spačvanskog bazena. Rezultati RETFOR-a bit će osnovica za izradu budućih projekata i nastavak aktivnosti ujednačavanja vodnih režima nizin-
skih šuma s naglaskom na očuvanje hrasta lužnjaka u nadolazećem razdoblju.

Projektima sufinanciranim nacionalnim i EU sredstvima u kojima sudjeluju Hrvatske šume d.o.o. dugoročno se postiže dobrobit za šume i prirodu te se ublažavaju posljedice klimatskih promjena uz značajan doprinos boljem očuvanju biološke raznolikosti.

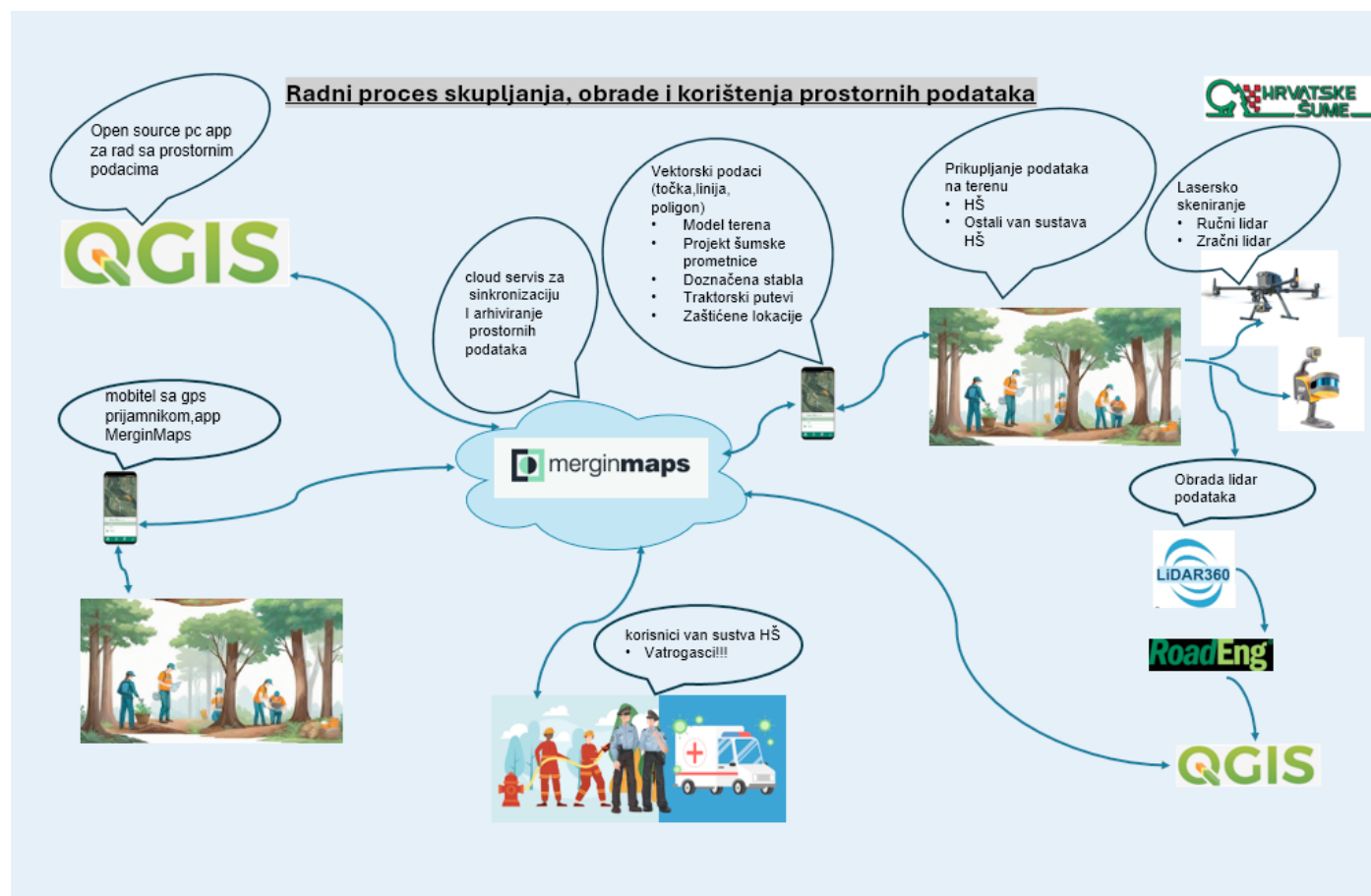
Tablica 14. Pregled projektnih aktivnosti u 2024. godini

Projekt	Status	Ukupna vrijednost projekta (eura)	Faza projekta
Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. - 2020. Tip operacije 8.5.1 „Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura“	Ugovori o financiranju za 63 projekta (s II. natječaja) sklopljeni su tijekom svibnja i lipnja 2019. Ugovori o financiranju za 89 projekata (s III. natječaja) sklopljeni su od lipnja do kolovoza 2021. Ugovor o financiranju projekta (s IV. natječaja) sklopljen 24. svibnja 2023.	5.154.101	Projekti ugovoreni na II. natječaju su završeni. Dio projekata ugovorenih na III. natječaju je završen, a dio je u provedbi. Projekt ugovoren na IV. natječaju je u provedbi.
Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. - 2020. Tip operacije 8.5.2 „Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture“	Ugovori o financiranju za 11 projekta (s II. natječaja) sklopljeni su u kolovozu 2019. i rujnu 2020. Ugovori o financiranju za 12 projekata (s III. natječaja) sklopljeni su od svibnja do kolovoza 2021.	1.197.581	Projekti ugovoreni na II. natječaju su završeni. Projekti ugovoreni na III. natječaju su u provedbi.
Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. - 2020. Tip operacije 4.3.3. „Ulaganje u šumsku infrastrukturu“ Projekt: Izgradnja šumskih cesta unutar šumskog kompleksa Trovrh - Brnjica	Ugovor o financiranju projekta (s V. natječaja) sklopljen 20. lipnja 2023.	647.283	Projekt je u provedbi.
Program LIFE 2014. - 2020. Projekt: LIFE CROLIS (Croatian Land Information System)	Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljen 8. rujna 2020.	6.248.735	Projekt je u provedbi.
Program LIFE 2014. - 2020. Projekt: LIFE WILDIsland	Ugovor o financiranju sklopljen 18.10.2021. Projekt je u provedbi od 1. rujna 2021.	14.222.637	Projekt je u provedbi.
Zaklada Donors Initiative For Mediterranean Freshwater Ecosystems (DIMFE) Projekt: Still Water Revival	Ugovor o financiranju sklopljen 12. travnja 2022.	664.910	Projekt je u provedbi.
NPOO 2021. - 2026. Projekt: Revitalizacija planinsko-posjetiteljske infrastrukture Park prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“	Ugovor o financiranju sklopljen 1. kolovoza 2024.	5.938.590	Projekt je u provedbi.
FZOEU Javni poziv - obnova posjetiteljske i planinarske infrastrukture (ZO 10_2021) Projekt: Izrada projektne dokumentacije za obnovu objekta u području PP Medvednica - Kraljičin zdenac	Ugovor o sufinanciranju sklopljen 28. prosinca 2021. Dodatak I. Ugovora sklopljen 2. ožujka 2023. Dodatak II. Ugovora sklopljen 21. studenog 2023. Dodatak III. Ugovora sklopljen 26. ožujka 2024. Dodatak IV. Ugovora sklopljen 14. listopada 2024.	72.586	Projekt je završen.
FZOEU Javni poziv za neposredno sufinanciranje uzgoja sadnica u rasadničarskoj proizvodnji za šumske i vrste namijenjene za ozelenjivanje urbanih područja (JP ZO 11/2023) Projekt: Rasadnik Cernik	Ugovor o sufinanciranju sklopljen 28. prosinca 2023.	81.910	Projekt je završen.
Interreg VI-A IPA Program Hrvatska – Srbija 2021. - 2027. Projekt: REBIOFORESTS	Ugovor o financiranju sklopljen 30. kolovoza 2024.	1.655.502	Projekt je u provedbi.
Program Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027. Projekt: FIRESTOP	Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljen 23. listopada 2024.	3.249.471	Projekt je u provedbi.
Interreg VI-A IPA Program Hrvatska – Srbija 2021. - 2027. Projekt: RETFOR	Ugovor o financiranju sklopljen 1. studenog 2024.	2.808.128	Projekt je u provedbi.

Razvoj

Služba za razvoj Hrvatskih šuma d.o.o. provela je tijekom protekle godine brojne aktivnosti usmjerene na primjenu suvremenih tehnologija, digitalizaciju poslovanja i unaprjeđenje učinkovitosti radnih procesa. U fokusu rada bila je implementacija GIS rješenja, edukacija zaposlenika za rad s prostornim podacima te razvoj dodataka za QGIS i sustav Mergin Maps, uz podršku za više od 2000 korisnika. Služba je aktivno sudjelovala u projektu LASSCAN-2 u suradnji s Hrvatskim šumarskim institutom, s ciljem uvođenja terestičkog laserskog skeniranja u operativnu izmjeru šuma. Izrađene su tehničke norme vremena temeljem terenskih snimanja rada harvesteri, što doprinosi preciznijem planiranju i standardizaciji proizvodnje. Izrađena je komunikacijska strategija te projektne dokumentacije za pošumljavanje dronom i uz autoceste, uključujući suradnju s HAC-om. Obavljena je i analiza učinkovitosti radnika i strojeva za razdoblje 2015. – 2024. povezivanjem podataka iz HSPRO-a i KPR-a. Služba je sudjelovala u pripremi i recenziji znanstveno-istraživačkih

projekata te dala aktivan doprinos stručnim i znanstvenim publikacijama. Nadalje su važne i aktivnosti u radu internih timova i povjerenstava, uključujući SAP timove, tim za upravljanje rizicima te timove za razvoj pravilnika i poslovnih naputaka. Pružena je podrška pripremi dokumentacije za sufinanciranje iz OKFŠ-a i EU fondova. Poseban doprinos dan je nacionalnim inicijativama poput Akcijskog plana za sadnju dodatnih stabala, kao i radu povjerenstva za certifikaciju uklanjanja ugljika. Nastavljena je suradnja s institucijama u zemlji i inozemstvu, uključujući znanstvene partnere, planinarski savez i partnere iz BiH. Uvedene su nove tehnologije poput RoadEnga radi optimizacije projektiranja šumskih prometnica. Usklađivani su podaci o vanjskim izvršiteljima s ugovorenim količinama putem sustava DSN. U planu Službe za buduće razdoblje je daljnji razvoj geoportala, unaprjeđenje automatizacije u Mergin Mapsu te modernizacija i digitalizacija poslovanja Hrvatskih šuma d.o.o.

Financijsko izvješće

U 2024. godini Društvo je ostvarilo dobit prije oporezivanja u iznosu od 3.009 tisuća eura, dok je u istom razdoblju prošle godine dobit iznosila 11.493 tisuće eura. Planirana dobit za 2024. godinu iznosila je 4.900 tisuća eura.

Društvo je knjižilo i odgođenu poreznu imovinu, odnosno odgođeni porez na dobit u iznosu 1.609 tisuća eura, što je utjecalo na smanjenje iznosa dobiti nakon oporezivanja. Odgođena porezna imovina nastala je zbog postojanja privremenih razlika između računovodstvene i oporezive dobiti, te poreznog gubitka vezanog uz obračun poreza na dobit.

Dobit nakon oporezivanja ostvarena je u iznosu 1.400 tisuća eura.

U obračunskom razdoblju 1. – 12. 2024. godine ostvareni su ukupni prihodi u iznosu 461.270 tisuća eura i u odnosu na isto razdoblje 2023. godine povećani su 11 %, a ostvareni su prihodi u skladu s planom.

U ukupnim prihodima najznačajniji su poslovni prihodi koji iznose 457.009 tisuća eura, što čini 99 % ukupnih prihoda. Prihodi od prodaje drvnih sortimenata iznose 369.263 tisuće eura i u odnosu na prošlu godinu veći su za 18.906 tisuća eura ili 5 %. U prethodnoj godini ovi su prihodi iznosili 350.357 tisuća eura.

Prihodi od prodaje u inozemstvu iznose 10.654 tisuće eura. U odnosu na prošlu godinu, kad su iznosili 5.651 milijuna eura, veći su za 5.003 tisuće eura.

Prihodi od ostalih djelatnosti te financijski i izvanredni prihodi iznose 81.353 tisuće eura, što je 18 % ukupnog prihoda. Ovi su prihodi u odnosu na proteklu godinu kada su iznosili 43.699 tisuća eura povećani, ponajviše zbog povećanja prihoda od ukidanja dugoročnih rezerviranja.

Financijski prihodi su povećani i iznose 4.261 tisuću eura. Njih u najvećoj mjeri čine prihodi od kamata. Prethodne godine financijski prihodi bili su manji i iznosili su 1.289 tisuća eura.

Rashodi su ostvareni u iznosu 458.261 tisuću eura. U odnosu na prošlu godinu, kada su iznosili 403.913 tisuća eura, povećani su 13 %. U odnosu na godišnji plan ostvareni su sukladno planiranom.

U odnosu na stanje zaliha na dan 31. prosinca 2023. godine, uočeno je povećanje zaliha drvnih sortimenata po vrijednosti i količini. Najveće povećanje zaliha je na području UŠP Vinkovci gdje je raščišćavan teren nakon olujnog nevremena. Povećanje vrijednosti zaliha u iznosu od 24.162 tisuće eura, utjecalo je na smanjenje rashoda tekućeg razdoblja.

Kod materijalnih troškova, najveći udio odnosi se na ostale vanjske troškove usluga u iznosu od 118.408 tisuća eura, od čega trošak usluga na izradi proizvoda iznosi 87.628 tisuća eura. U okviru ovih usluga nalaze se usluge sječe i izrade drvnih proizvoda, usluge privlačenja, ostale proizvodne usluge u proizvodnji šumskih proizvoda i usluge u radovima uzgoja šuma.

Tablica 15. Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 1.1. do 31.12.2024.

		Iznos u tis. eura	
		2024.	2023.
I.	POSLOVNI PRIHODI	457.009	414.118
II.	POSLOVNI RASHODI	456.146	402.476
III.	FINANCIJSKI PRIHODI	4.261	1.288
IV.	FINANCIJSKI RASHODI	2.115	1.437
V.	UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA		
VI.	UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA		
VII.	UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJ. INTERESOM		
VIII.	UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA		
IX.	UKUPNI PRIHODI	461.270	415.406
X.	UKUPNI RASHODI	458.261	403.913
XI.	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	3.009	11.493
1.	Dobit prije oporezivanja	3.009	11.493
XII.	POREZ NA DOBIT	1.609	2.846
XIII.	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.400	8.647
1.	Dobit razdoblja	1.400	8.647

Plaće radnika su u ovom razdoblju sudjelovale u troškovima u iznosu od 205.271 tisuću eura. To je u odnosu na prošlu godinu, kada su iznosile 165.521 tisuću eura povećanje od 39.750 tisuća eura ili 24 %.

Tijekom 2024. godine i dalje su poduzimane mjere zbrinjavanja radnika radi smanjivanja troškova. Tako je putem osobno uvjetovanih otkaza iz HŠ d.o.o. otpremljeno 114 radnika. Na ove otpremnine utrošeno je 1.951 tisuća eura financijskih sredstava Društva.

Prosječna neto plaća po zaposlenom u razdoblju od siječnja do prosinca 2024. godine u Hrvatskim šumama d.o.o. iznosila je 1.348 eura i u odnosu na prethodnu godinu veća je za 21 %.

Prosječna bruto plaća po zaposlenom u razdoblju od siječnja do prosinca 2024. godine u Hrvatskim šumama d.o.o. iznosila je 1.845 eura i u odnosu na prethodnu godinu veća je za 22 %.

Prosječan broj zaposlenih manji je za 1 % u odnosu na prethodnu poslovnu godinu. Ukupan broj zaposlenih radnika u Hrvatskim šumama d.o.o. na kraju ovog obračunskog razdoblja je iznosio 7.838 radnika. Od toga je 7.323 radnika zaposleno na neodređeno vrijeme, a 515 radnika na određeno vrijeme. Na dan 31.12.2023. godine u Hrvatskim šumama d.o.o. bilo je zaposleno 7.833 radnika. Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada u 2024. godini iznosio je 7.602 radnika.

Trošak amortizacije iznosi 24.013 tisuća eura te je povećan za 11 % u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosio 21.599 tisuća eura. Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne i dugotrajne imovine, odnosi se na vrijednosno usklađenje kratkotrajne imovine prema Računovodstvenim politikama i prema posebnim odlukama Uprave Društva i odnosi se na vrijednosno usklađivanje potraživanja od kupaca.

Za redovne otpremnine radi odlaska u mirovinu i jubilarne nagrade, sukladno aktuarskom obračunu, naše Društvo ima rezervirana sredstva u iznosu 28.092 tisuće eura. Ovo rezerviranje utjecalo je na povećanje prihoda tekuće 2024. godine u iznosu 2.730 tisuća eura. Do smanjenja ukupno rezerviranih sredstava došlo je sukladno Dodatku V. Kolektivnog ugovora za radnike Hrvatskih šuma d.o.o., kojim je fiksirana osnovica za izračun otpremnine. Iz ovog razloga u izračun nije uključen postotni porast osnovice na godišnjoj razini. Za prenesene godišnje odmore rezervirana su sredstva u iznosu 6.311 tisuća eura. Ovo rezerviranje utjecalo je na povećanje prihoda u iznosu 882 tisuće eura jer su rezervirana sredstva smanjena.

Iznos sredstava namijenjenih za dodatna rezerviranja za otpremnine radnika iznosi 2.824 tisuće eura. U troškove poslovanja ovog razdoblja uključene su i dodatne rezervacije za otpremnine radnicima u iznosu 455 tisuća eura, te su smanjene u odnosu na isto razdoblje prethodne po-

Tablica 16. Prihodi (tis. eura)

OPIS	2024.	2023.	INDEKS 2024./2023.
Poslovni prihodi	457.009	414.118	110
- Prihodi od prodaje	386.524	367.209	105
- Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda i usluga	20.133	21.351	94
- Ostali poslovni prihodi	50.352	25.558	197
Financijski prihodi	4.261	1.288	331
UKUPNI PRIHODI	461.270	415.406	111

Tablica 17. Rashodi (tis. eura)

OPIS	2024.	2023.	INDEKS 2024./2023.
Poslovni rashodi	456.146	402.476	113
- Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje	-26.392	-6.741	392
- Materijalni troškovi	161.706	129.921	124
- Troškovi osoblja	205.271	165.521	124
- Amortizacija	24.013	21.599	111
- Vrijednosna usklađenja	3.148	741	425
- Rezerviranja	133	6.462	2
- Ostali troškovi i poslovni rashodi	88.267	84.973	104
Financijski rashodi	2.115	1.437	147
UKUPNI RASHODI	458.261	403.913	113

slovne godine za 6.823 tisuće eura, što je rezultiralo povećanjem prihoda.

Ukupan iznos sredstava rezerviranih za sudske sporove iznosi 13.176 tisuća eura, dok je na kraju 2024. godine bilo započetih sudskih sporova u kojima su Hrvatske šume d.o.o. pasivna strana u ukupnom iznosu 20.297 tisuća eura. Smanjenje ovih rezerviranja utjecalo je na povećanje prihoda od ukidanja rezerviranja u iznosu 7.121 tisuću eura.

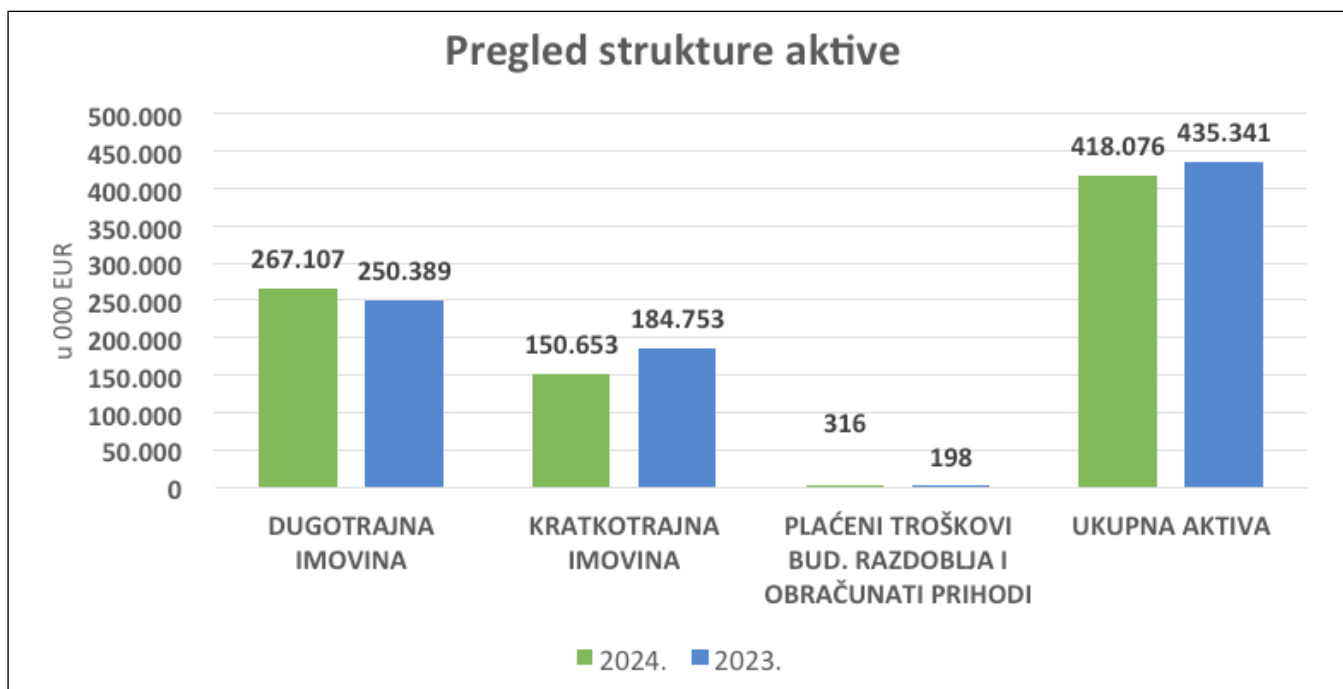
U okviru ostalih troškova poslovanja nalaze se naknade koje naplaćuju revizorska društva za zakonski propisanu reviziju Godišnjih financijskih izvještaja za 2024. godinu. Ukupan iznos navedene naknade iznosi 55 tisuća eura.

Financijski rashodi iznose 2.115 tisuća eura i povećali su se za 47 % u odnosu na prethodnu godinu, kada su iznosili 1.437 tisuća eura. Najznačajnije stavke financijskih rashoda su kamate koje se najvećim dijelom odnose na kamate po osnovi obveza za financijski leasing.

Tablica 18. Bilanca na dan 31.12.2024.- Aktiva

AKTIVA		Iznos u tis. eura	
		2024.	2023.
A	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL		
B	DUGOTRAJNA IMOVINA	267.107	250.389
I.	Nematerijalna imovina	3.498	3.248
II.	Materijalna imovina	257.478	239.373
III.	Dugotrajna financijska imovina	520	550
IV.	Potraživanja		
V.	Odgođena porezna imovina	5.611	7.218
C	KRA TKOTRAJNA IMOVINA	150.653	184.753
I.	Zalihe	57.578	30.441
II.	Potraživanja	58.090	69.341
III.	Kratkotrajna financijska imovina	86	125
IV.	Novac u banci i blagajni	34.899	84.846
D	PLAĆENI TROŠKOVI BUD. RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	316	199
E	UKUPNA AKTIVA	418.076	435.341
F	IZVANBILANČNI ZAPISI	10.111.340	10.728.921

Grafikon 13. Pregled strukture aktive

Bilanca je obavezan finansijski izvještaj i ona pokazuje finansijski položaj Društva, imovinu kojom ono raspolaže, te obveze Društva i vlasničku glavniciu.

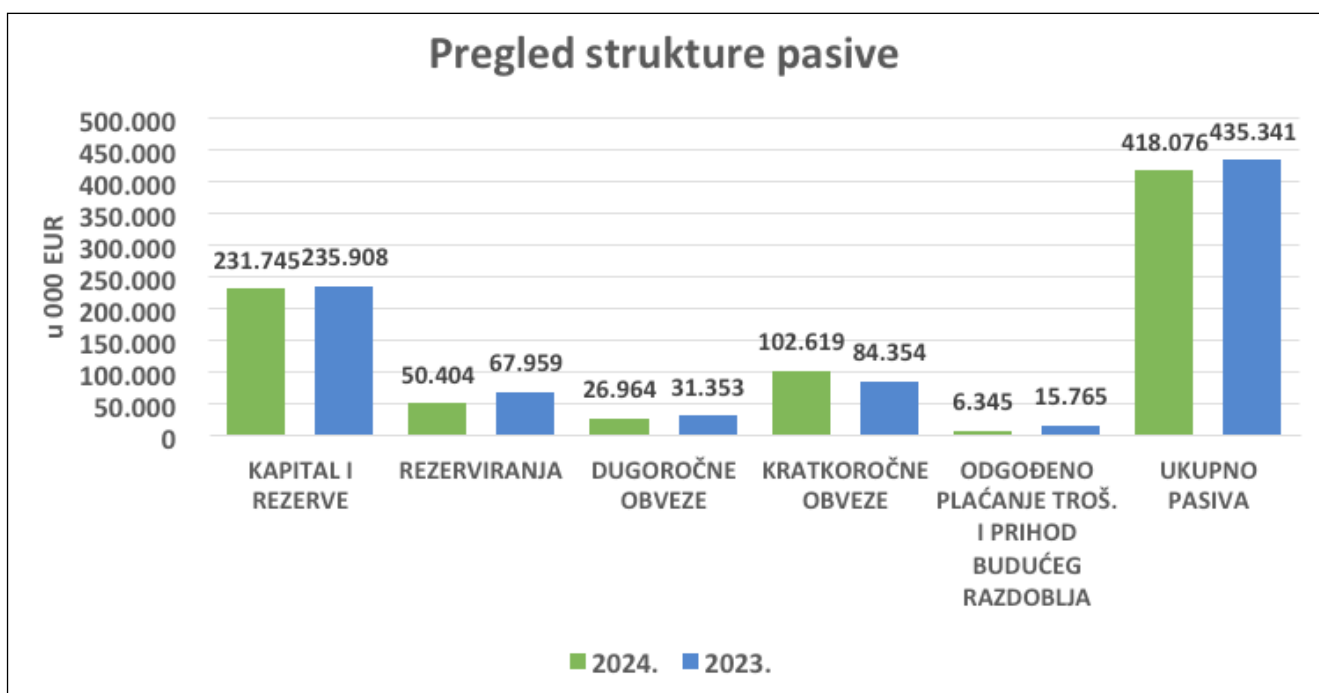
Ukupna imovina Društva smanjila se u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu za 4 %. Imovinu čine ekonomski resursi od kojih Društvo može ostvariti određene ekonomske

koristi. Vrijednost pojedinih pozicija materijalne imovine iskazana je po trošku nabave. Troškovi nabave materijalne imovine sadrže fakturiranu vrijednost i sve izravno povezane troškove za dovođenje te imovine u radno stanje. Materijalna imovina rashoduje se u slučajevima kada se od nje ne očekuje ekonomska korist. Dugotrajna materi-

Tablica 19. Bilanca na dan 31.12.2024. - Pasiva

PASIVA		Iznos u tis. eura	
		2024.	2023.
A	KAPITAL I REZERVE	231.745	235.908
I.	Temeljni (upisani) kapital	155.507	155.507
II.	Kapitalne rezerve	304	293
III.	Rezerve iz dobiti	363	363
IV.	Revalorizacijske rezerve		
V.	Rezerve fer vrijednosti	8	-10
VI.	Zadržana dobit ili preneseni gubitak	74.163	71.108
1.	Zadržana dobit	74.163	71.108
2.	Preneseni gubitak		
VII.	Dobit ili gubitak poslovne godine	1.400	8.647
1.	Dobit poslovne godine	1.400	8.647
2.	Gubitak poslovne godine		
VIII.	Manjinski (nekontrolirajući) interes		
B	REZERVIRANJA	50.404	67.959
C	DUGOROČNE OBVEZE	26.963	31.353
D	KRA TKOROČNE OBVEZE	102.619	84.354
E	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠ. I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	6.345	15.767
F	UKUPNO PASIVA	418.076	435.341
G	IZVANBILANČNI ZAPISI	10.111.340	10.728.921

Grafikon 14. Pregled strukture pasive

jalna imovina obuhvaća sredstva koja Društvo koristi u proizvodnji proizvoda, isporuci roba i usluga, te u administrativne svrhe čiji je procijenjeni koristan vijek upotrebe duži od godine dana. Najveći udio u strukturi materijalne imovine imaju građevinski objekti i oni iznose 57 %.

Ukupna kratkotrajna potraživanja smanjila su se za 16 % u odnosu na 2023. godinu. Potraživanja od kupaca također su se smanjila za 17 %. Dospjela potraživanja od kupaca iznose 5.853 tisuće eura i veća su u odnosu na isti datum prošle godine kada su iznosila 5.495 tisuća eura.

Ukupni izvori sredstava (kapital i rezerve) manji su za 2 % u odnosu na 2023. godinu. Dugoročne obveze smanjene su za 14 % i iznose 26.963 tisuće eura, te se u najvećem dijelu sastoje od obveza po financijskom leasingu. Kratkoročne obveze povećane su za 22 % u odnosu na 2023. godinu i iznose 102.619 tisuća eura.

Obveze prema dobavljačima plaćaju se u rokovima dostupja, poštujući Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, kao i Zakon o obveznim odnosima.

Pokazatelji likvidnosti pokazuju dobre trendove već posljednjih nekoliko poslovnih godina, te je iz njih jasno vidljivo da Hrvatske šume d.o.o. mogu podmirivati sve svoje dospjele kratkoročne obaveze u zadanim rokovima. Ako bismo uzeli u obzir plaćene troškove budućih

razdoblja i obračunate prihode, kao i odgođeno plaćanje troškova i prihode budućeg razdoblja, koeficijent likvidnosti bi iznosio 1,47 dok je za 2023. godinu iznosio 2,19.

Koeficijent zaduženosti pokazuje do koje mjere neko društvo koristi zaduživanje kao oblik financiranja, odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem.

Stupanj zaduženosti daje nam podatak o veličini zaduženja po jednom euru vlastitog kapitala. U pravilu bi trebao biti 50 % ili manji, a u našem Društvu isti iznosi 32,5 %.

EBITDA (engl. Earnings Before Interest Tax Depreciation and Amortization) uobičajeno se prevodi kao dobit prije kamata, poreza i amortizacije i jedan je od pokazatelja uspješnosti. Ovaj pokazatelj neutralizira utjecaj amortizacije na rezultat i u najvećoj mjeri predstavlja slobodne novčane tokove. EBITDA za Hrvatske šume d.o.o. za 2024. godinu iznosi 24.876 tisuća eura dok je prethodne poslovne godine iznosio 33.241 tisuću eura.

Društvo je knjižilo i odgođenu poreznu imovinu, odnosno odgođeni porez na dobit u iznosu od 1.609 tisuća eura, te je ista utjecala na smanjenje iznosa dobiti nakon oporezivanja. Odgođena porezna imovina nastala je zbog postojanja privremenih razlika između računovodstvene i oporezive dobiti.

Tablica 20. Pokazatelji likvidnosti

Naziv	Iznos u tis. eura	
	2024.	2023.
Tekuća imovina	150.653	184.753
Kratkoročne obveze	102.619	84.354
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,47	2,19
Tekuća imovina	150.653	184.753
Zalihe	57.578	30.441
Kratkoročne obveze	102.619	84.354
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,91	1,83

Tablica 21. Pokazatelji zaduženosti

Naziv	Iznos u tis. eura	
	2024.	2023.
Ukupne obveze	135.927	131.473
Ukupna aktiva	418.076	435.341
Stupanj zaduženosti	32,5%	30,2%

Tablica 22. Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru

Obveze koja se plaća javnom sektoru		Iznos u tis. eura	
		2024.	2023.
Porez na dobit	Proračun RH	1.609	2.846
Šumski doprinos	Jedinice lokalne samouprave	32.737	26.153
Vodoprivredna naknada	Hrvatske vode	2.646	2.571

Porez na dobit koji su obračunale i platile Hrvatske šume d.o.o iznosi 1.609 tisuća eura. Ostvareni iznos dobiti nakon oporezivanja je 1.400 tisuća eura.

Sukladno čl. 27. Zakona o računovodstvu svi subjekti od javnog interesa koji obavljaju djelatnost rudarstva i vađenja ili djelatnost sječe primarnih šuma izrađuju Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru. Plaćanja u 2024. godini, kao i u prethodnoj poslovnoj godini, navode se u nastavku.

Uplaćena sredstva općekorisnih funkcija šuma za razdoblje 01.01. - 31.12.2024. godine iznose 204 tisuće eura, što je više u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine kada je bilo uplaćeno 148 tisuća eura.

Hrvatske šume d.o.o. financijska sredstva prikupljena na posebnom računu, u skladu sa Zakonom o šumama, uplaćuju na račun Državnog proračuna. Sva tekuća redovna sredstva općekorisnih funkcija šuma prikupljaju se na proračunskom računu i evidentiraju u poslovnim knjigama Ministarstva poljoprivrede.

Ponovno naglašavamo visinu iznosa izdvajanja za šumski doprinos, koja je znatno povećana posljednjim Zakonom o šumama. Šumski doprinos plaća se u visini od 10 % jedinicama lokalne samouprave sa statusom potpomognutih područja utvrđenih posebnim propisom kojim se uređuje upravljanje regionalnim razvojem i jedinicama lokalne samouprave u brdsko-planinskim područjima utvrđenim posebnim propisom, dok se šumski doprinos u ostalim jedinicama lokalne samouprave plaća u visini od 5 %. Hrvatske šume d.o.o. plaćaju ovaj doprinos jer su pravna osoba koja obavlja prodaju proizvoda iskorištavanja šuma (drvni sortimenti) u odnosu na prodajnu cijenu proizvoda na panju, i to jedinicama lokalne samouprave, dakle gradovima i općinama, širom Republike Hrvatske.

Izmjenom stopa šumskog doprinosa i povećanjem broja jedinica lokalne samouprave sa statusom potpomognutih i brdsko-planinskih područja, Hrvatskim šumama d.o.o. značajno se povećala obveza za plaćanje šumskog doprinosa. Ranijih godina do promjene stope izdvajanja, prosječan je trošak ovog doprinosa iznosio oko 6,9 milijuna eura na razini godine. Za 2020. godinu ovaj trošak je

iznosio 16.688 tisuća eura, za 2021. godinu 17.953 tisuća eura, za 2022. godinu 22.780 tisuća eura, za 2023. godinu 26.153 tisuće eura. Trošak šumskog doprinosa za 2024. godinu dosegao je rekordnu visinu, te je iznosio 32.737 tisuća eura. Značajno povećanje davanja za šumski doprinos izravno je utjecalo na povećanje troškova poslovanja.

Razmatrajući prethodno navedeno, a uzimajući u obzir ostvarene rezultate, ocjenjujemo da su glavni ciljevi Društva definirani planom poslovanja i planom investicija uspješno realizirani.

Istaknuli bismo da je rast cijena energenata i svih ostalih dobara uzrokovao povećanje troškova poslovanja. Istovremeno olujno nevrijeme donijelo nam je značajno povećanje zaliha drvnih sortimenata, a sve u vrijeme kada je manja potražnja za istim, što nam je donijelo i dodatne poslovne izazove.

Uprava Hrvatskih šuma d.o.o. preispitala je planirane investicije u 2024. godini. Od onih najvažnijih investicija nije se odustalo te se kao primjer navodi informatizacija kroz uvođenje ERP sustava. Početkom 2023. godine započela je produkcija ERP sustava u financijama i računovodstvu te obračunu plaća. U 2024. godini nastavlja se korištenjem automatskog prijenosa podataka između financijskog modula i ostalih modula, osigurat će se integriranost podataka i praćenje poslovanja u stvarnom vremenu.

Na kraju ističemo da smo unatoč brojnim poteškoćama, zadovoljni ostvarenim rezultatima u poslovnoj 2024. godini. Vjerujemo u uspješan nastavak poslovanja našeg Društva uz redovnu isplatu plaća našim zaposlenicima, sukladno pravima iz novog Kolektivnog ugovora koji je potpisan u ožujku 2022. godine i uredno izvršavanje obveza prema svim našim poslovnim partnerima.

Hrvatske šume d.o.o. u ovom su razdoblju ostvarile dobit nakon svih oporezivanja u iznosu od 1.400 tisuća eura i moramo napomenuti da se od te neto ostvarene dobiti uplaćuje 60 % iznosa u državni proračun Republike Hrvatske, kao što je to i bila praksa prethodnih godina.

Revizorsko izvješće

IZVJEŠĆE NEOVISNIH REVIZORA

vlasniku društva HRVATSKE ŠUME d.o.o., Zagreb.

Izvješće o reviziji godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja društva HRVATSKE ŠUME d.o.o., Zagreb, Ulica kneza Branimira 1 (Društvo), koji obuhvaćaju nekonsolidirani izvještaj o financijskom položaju (Bilancu) na 31. prosinca 2024. godine, nekonsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobi, nekonsolidirani izvještaj o novčanim tokovima i nekonsolidirani izvještaj o protjecima kapitala za tada završenu godinu te Bilješke uz godišnje nekonsolidirane financijske izvještaje, uključujući i značajne računovodstvene politike.

Prema našem mišljenju, priloženi godišnji nekonsolidirani financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama nekonsolidirani financijski položaj Društva na 31. prosinca 2024. godine te nekonsolidiranu financijsku uspješnost i nekonsolidirane novčane tokove Društva za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni u Europskoj uniji (MSFI).

Osnova za Mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRVS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem Izvješću revizora u odjeljku o Odgovornosti revizora za reviziju godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja.

Neovisni smo od Društva u skladu s Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe koje je izdao Odbor za međunarodne etičke standarde za računovođe, uključujući Međunarodne standarde neovisnosti koje je izdao Odbor za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA) (IESBA Kodeks), kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Isticanje pitanja

// Skrećemo pozornost na Bilješku 16. Nekretnine, postrojenja i oprema, gdje je objavljeno da Društvo nema u potpunosti srede imovinsko-pravne odnose, odnosno vlasništvo nad dijelom nekretnina Društva. Poslupci sređivanja imovinsko-pravnih odnosa i upisa vlasništva nad tim nekretninama su u tijeku.

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s tim pitanjem.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Utvdili smo da su niže navedena pitanja ključna revizijska pitanja koje treba objaviti u našem Izvješću neovisnih revizora.

Vrednovanje potraživanja od kupaca

Bruto potraživanja od kupaca na dan 31. prosinca 2024. godine (kratkoročna) iskazana su u nekonsolidiranom Izvješću o financijskom položaju (Bilanci) u iznosu od 64.625 tisuća EUR, a umanjenoj vrijednosti u iznosu 18.622 tisuća EUR. Za detaljnije informacije vidjeti bilješku 2.34. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene, bilješku 9. Vrijednosno usklađenje i bilješku 21. Potraživanja od kupaca.

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje
Potraživanja od kupaca iskazuju se po nominalnoj vrijednosti umanjenoj za odgovarajući ispravak vrijednosti za procijenjene nenadoknadive iznose kako je opisano u bilješki 2.34. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene uz godišnje nekonsolidirane financijske izvještaje. Zbog značajnog iznosa potraživanja od kupaca u nekonsolidiranom Izvješću o financijskom položaju (Bilanci), kompleksnosti evidentiranja umanjenoj vrijednosti istih, te kategorizacije kupaca na osnovu kojih se provode vrijednosna usklađenja potraživanja, ovo je jedno od ključnih pitanja kojem smo se posvetili u našoj reviziji.	Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su: • pribavili smo revizijske dokaze o ključnim kontrolama u vezi s prihvatanjem kupca i ulaganjem u poslovni odnos, praćenju potraživanja od kupca i njihove naplate; • pregledali smo značajne ugovore s klijentima; • razumijevanje procesa koji se odnose na procjenu i knjeđenje umanjenoj vrijednosti potraživanja od kupaca; • analizirali smo naplativost potraživanja od kupaca i procijenili moguće umanjenoj vrijednosti potraživanja u odnosu na starosnu strukturu, a za značajne iznose i kroz dinamiku plaćanja i javne financijske informacije o klijentima; • slijepi, zaprimanje i analiziranje eksternih potvrda kupaca te razmatranje određenih pitanja s njima; Našim revizorskim postupcima uvjereni smo se da su potraživanja od kupaca u materijalno značajnim odrednicama evidentirana u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i odgovarajuće objavljena u godišnjim nekonsolidiranim financijskim izvještajima.

Vrednovanje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Dugotrajna nematerijalna imovina, nekretnine, postrojenja i oprema na 31. prosinca 2024. godine iskazana su u iznosu od 200 976 tisuća EUR, što predstavlja 62,42% ukupne imovine u nekonsolidiranom izvještaju o financijskom položaju / Bilanci Društva.

Za detaljnije informacije vidjeti bilješku 2.13. Nematerijalna imovina, 2.14. Nekretnine, postrojenja i oprema, 2.15. Biološka imovina, 2.34. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene i bilješku 8. Amortizacija, bilješku 15. Nematerijalna imovina i bilješku 16. Nekretnine, postrojenja i oprema.

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje
O obziru na značajnost iznosa i ulogu ove imovine kao ključnog materijalnog resursa u poslovanju Društva te obziru na kompleksnost knjigovodstvenog evidentiranja (nabava, obračun amortizacije, mjerenje, kapitalizacija troškova, itd.), prema našem mišljenju ove pozicije u nekonsolidiranom izvještaju o financijskom položaju / Bilanci predstavljaju ključno revizijsko pitanje.	Naše revizijske procedure uključivale su, između ostalog: - procjenu usklađenosti politike priznavanja dugotrajne nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme i biološke imovine s relevantnim standardima financijskog izvještavanja; - ocijenili smo opravdanost korisanog vijeka trajanja imovine koju Društvo primjenjuje prilikom obračuna amortizacije kao i početak obračuna amortizacije za aktivirana sredstva i prestanak za sredstva izvan upotrebe; - analizu zapisnika Uprave i Nadzornog odbora vezano uz informacije koje se odnose na planove investicija i odluke o investicijskim projektima; - testove kontrola i testove detalja nabave nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine u 2024. godini prema odabranom uzorku; - analizu objašnjenja o trenutnom statusu i predviđenom završetku investicijskih projekata u tijeku; - na temelju uzorka testirali smo odlučujuća i rashod dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine; - analizirali smo prezentirane procjene vrijednosti nekretnina (usporedba ključnih inputa, procjena objektivnosti, kompetentnosti i neovisnosti ovlaštenog procjenitelja); - provjerom vlasničkog statusa nekretnina na odabranom uzorku, utvrđeno je da registriranje prava vlasništva nad dijelom nekretnina nije u cijelosti riješeno. Rješavanje ovih imovinskih pravnih pitanja je u tijeku. Našim revizorskim postupcima uvjerali smo se da je nematerijalna imovina te nekretnine, postrojenja i oprema u materijalno značajnim odrednicama evidentirana i objavljena u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Rezerviranja za redovite otpremnine i jubilarne naknade (aktuarski izračun)

Društvo je temeljem aktuarskog izračuna iskazalo rezerviranja za redovite otpremnine u nekonsolidiranom izvještaju o financijskom položaju (Bilanci) na dan 31. prosinca 2024. godine u iznosu od 24 800 tisuća EUR (31. prosinca 2023. godine u iznosu od 27 663 tisuća EUR) i rezerviranja za jubilarne naknade u iznosu 3 262 tisuća EUR (31. prosinca 2023. godine u iznosu od 3 159 tisuća EUR).

Za detaljnije informacije vidjeti bilješku 2.26. Rezerviranja, 2.34. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene, bilješku 10. Rezerviranja i bilješku 27. Rezerviranja u godišnjim nekonsolidiranim financijskim izvještajima.

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje
Za izračun rezerviranja za redovite otpremnine i jubilarne naknade Društvo koristi ovlaštenog aktuara.	Naše revizijske procedure uključivale su, između ostalog: - procjenu usklađenosti politike priznavanja rezerviranja s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja; - provjerili smo da su zaposlenici za koje je iskazano rezerviranje za stimulativne otpremnine isključeni iz aktuarskog izračuna rezerviranja za redovite otpremnine; - analizu izvješća aktuara za 2023. i 2024. godinu; - provjeru potpunosti i točnosti podataka koje koristio aktuar Društva za svoj izračun; - analizu razumnosti konstatiranih pretpostavki (diskontna stopa, stopa fluktuacije); - provjerili smo realizaciju prethodno rezerviranih iznosa kako bismo procijenili točnost prethodnih prosudbi i procjena; - provjerili smo zahtjevane objave vezane za rezerviranja u financijskim izvještajima kako bi utvrdili da su točne i potpune. Našim revizorskim postupcima uvjerali smo se da su rezerviranja za redovite otpremnine i jubilarne naknade u materijalno značajnim odrednicama evidentirana u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i odgovarajuće objavljena u godišnjim nekonsolidiranim financijskim izvještajima.

MOORE 	
Potencijalne obveze po osnovu započetih sudskih sporova	
Društvo je u nekonsolidiranom izvještaju o finansijskom položaju (Bilanci) na dan 31. prosinca 2024. godine iskazalo rezerviranja za potencijalne obveze po sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena stranka u iznosu od 13.176 tisuća EUR (31. prosinca 2023. u iznosu od 20.267 tisuća EUR). Za detaljnije informacije vidjeti bilješku 2.26. Rezerviranja, bilješku 2.34. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene, bilješku 10. i 27. Rezerviranja u godinjim nekonsolidiranim finansijskim izvještajima.	
Ključno revizijsko pitanje	Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje
Društvo je u okviru svojeg poslovanja izloženo značajnom broju dugotrajnih sudskih sporova čiji ishod mogu potencijalno negativno utjecati na finansijsku uspješnost. Rezerviranja se priznaju kad Društvo ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu koja je nastala kao rezultat prošlih događaja te je vjerojatno da će biti potreban odjev arendstava da se podmiri ta obveza, te se pouzdano može procijeniti iznos obveze. Kompleksna pravna pitanja zahtijevaju od Uprave složene procjene uz visoku razinu prosuđivanja i nesigurnosti, što može dovesti do evidentiranja značajno pogrešnih iznosa rezerviranja. Ishod sudskih postupaka izvan je kontrole Društva, te je procjena Uprave neizvjesna i ovisi o tijeku, ishodima i presudama u sudskim sporovima. Uprava donosi procjene o ishodu sudskih sporova temeljem mišljenja interne pravne službe i vanjskih odvjetnika koji zastupaju Društvo. Slijedom navedenog, procjene Uprave o postojanju sadašnje obveze, o vjerojatnosti podmirenja iste i postojanju pouzdane procjene iznosa koji će biti potreban za izmirenje obveze, zahtijeva od Uprave ocjenu rizika i nesigurnost vezanih za pravne postupke kako bi ovi događaji bili na odgovarajući način mjereni, prezentirani i objavljeni u finansijskim izvještajima. U obzir na značajnost iznosa i složenost postupka procjene ishoda sporova, pitanje sudskih sporova i potencijalnih obveza bilo je od posebne važnosti za našu reviziju.	Naše revizijske procedure uključivale su, između ostalog: • razgovor s Upravom Društva s ciljem razumijevanja pretpostavki koje su razmatrane prilikom utvrđivanja potrebe rezerviranja, • pribavljanje i pregled mišljenja vanjskih odvjetnika te ostalih podloga koje je pripremio Društvo, kako bi procijenili podržavaju li oni prosudbe Uprave o priznatim iznosima rezerviranja, • procjenu usklađenosti politike priznavanja rezerviranja po započetim sudskim sporovima s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, • provjeru namjene i prirode materijalno značajnih rezerviranja, • provjeru matematičke točnosti izračuna rezerviranja, • provjeru realizacije prethodno rezerviranih iznosa kako bismo procijenili točnost prethodnih prosudbi i procjena, • provjeru zahtjevanih objava vezane za rezerviranja u finansijskim izvještajima kako bi utvrdili da su točne i potpune. Našim revizijskim postupcima uvjereni smo se da su rezerviranja u materijalno značajnim odrednicama evidentirana i objavljena u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

MOORE 	
Uvođenje novog ERP (SAP) sustava	
Društvo je u 2024. godini nastavilo s implementacijom cjelovitog informacijskog sustava ERP (SAP), te s obzirom na navedeno isto predstavlja jedno od ključnih revizijskih pitanja.	
Ključno revizijsko pitanje	Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje
Poteškoće u implementaciji novog ERP-a i edukaciji djelatnika u radu sa novim ERP-om, može rezultirati krivim unosom podataka te pogrešnom izvještavanju, koje se temelji na podacima generiranim u novom sustavu. Društvo je izloženo kibernetičkim rizicima. Postoji mogućnost direktnog napada usmjerenog prema djelatnicima društva (putem e- maila) ili preko poslovnih partnera.	Naše revizijske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su između ostalog: • ITGC pregled (prava pristupa i ovlaštenja u finansijskom sustavu, upravljanje promjenama u aplikaciji i pregled postupka prijenosa podataka) • Pregled unosa i obrade podataka u ERP sustav • Pregled načina upravljanja sigurnošću IS-a; • Pregled izvještaja od kontrolnih funkcija u djeli sigurnosti IS-a i upravljanja IS-om. • Analiza čitavog dnevnika križenja, korištenje tehničkih alata Našim revizijskim postupcima uvjereni smo se da je unos i obrada podataka u ERP (SAP) sustavu evidentirana u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i odgovarajuće objavljena u godinjim nekonsolidiranim finansijskim izvještajima.

Ostale informacije u Godišnjem izvješću

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije uključuju informacije uključene u Godišnji izvještaj, ali ne uključuju godišnje nekonsolidirane financijske izvještaje i naše izvješće revizora o njima. Naše mišljenje o godišnjim nekonsolidiranim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije.

U vezi s našom revizijom godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i u provođenju toga razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne godišnjim nekonsolidiranim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane.

U pogledu izvještaja posloводства, obavili smo i postupke propisane Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru je li izvještaj posloводства sastavljen u skladu s člankom 24. Zakona o računovodstvu.

Temeļeno na obavijenim postupcima, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti to procijeniti, izvještavamo da:

1. su informacije u priloženom izvještaju posloводства usklađene, u svim značajnim odrednicama, s priloženim financijskim izvještajima;
2. je priložen izvještaj posloводства sastavljen u skladu sa člankom 24. Zakona o računovodstvu;

Na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Društva i njegova okruženja stečenog u okviru revizije godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja, dužni smo izvijestiti ako smo ustanovili da postoje značajni pogrešni prikazi u Ostalim informacijama. U tom smislu nemamo što izvijestiti.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za godišnje nekonsolidirane financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja koji istinito i fer prikazuju u skladu s MSFI-ima i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povizana s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steci razumno uvjerenje o tome jesu li godišnji nekonsolidirani financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisanog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik nedokivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, kvitvorenje, namjerne propuste, pogrešno prikazivanje ili zaoblavanje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- zaključujemo o primjerenosti korištenih računovodstvenih osnova utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i temeļeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvoriti značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću revizora na povezane objave u godišnjim nekonsolidiranim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temeļe na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvješća revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo prekinе s nastavljanim poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li godišnji nekonsolidirani financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i gdje je primjenjivo, o radnjama poduzetim kako bi se uklonile prijetnje neovisnosti, te povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvješću revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba pripočiti u našem izvješću revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice priopćavanja nadmašile dobrotu javnog interesa od takvog priopćavanja.

Izvješće o ostalim zakonskim i regulatornim zahtjevima

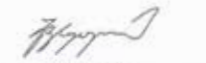
1. Na dan 26. rujna 2024. godine Skupština Društva, temeljem prijedloga Nadzornog odbora Društva, imenovala je revizorsko društvo Moore Audit Croatia d.o.o., Zagreb i IRIS Nova d.o.o., Rijeka da obave zajedničku reviziju godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja za 2024. godinu.
2. Na datum ovog izvješća, revizorsko društvo Moore Audit Croatia d.o.o. neprekinuto je angažirano u obavljanju zakonskih revizija Društva od revizije godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja Društva za 2018. godinu do revizije godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja Društva za 2024. godinu što ukupno iznosi sedam godina. Na datum ovog izvješća, revizorsko društvo Iris Nova d.o.o. , Rijeka neprekinuto je angažirano u obavljanju zakonske revizije Društva od revizije godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja Društva za 2018. godinu do revizije godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja Društva za 2024. godinu što ukupno iznosi šest godine.
3. U reviziji godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja Društva za 2024. godinu odredili smo značajnost za financijske izvještaje kao cjelinu u iznosu od 6.900 tisuća EUR, koji predstavljaju približno 1,5% od ukupnih prihoda zbog vrijednosti prema kojoj korisnici obično mjere uspješnost Društva i općenito je prihvatljiva referentna vrijednost koja ima stabilniji trend od rezerve.
4. Naše revizijsko mišljenje dosljedno je s dodatnim izvješćem za revizijski odbor Društva sastavljenim sukladno odredbama iz članka 11. Uredbe (EU) br. 537/2014.

5. Tijekom razdoblja između početnog datuma revidiranih godišnjih nekonsolidiranih financijskih izvještaja Društva za 2024. godinu i datuma ovog izvješća nismo Društvu pružili zatražene nerezvizorske usluge i nismo u poslovnoj godini prije prethodno navedenog razdoblja pružali usluge osmišljavanja i implementacije postupaka internih kontrola ili upravljanja rizicima povezanih s pripremom ili kontrolom financijskih informacija ili osmišljavanja i implementacije tehnoloških sustava za financijske informacije, te smo u obavljanju revizije sačuvali neovisnost u odnosu na Društvo.

U Zagrebu, 11. travnja 2025. godine

Marko Dvorski
predsjednik Uprave, ovlašten revizor

Ljiljana Blagojević
Šef Uprave, ovlašten revizor

Moore Audit Croatia d.o.o.
Trg Johna Fitzgeralda Kennedyja 6b
10000 Zagreb
Republika Hrvatska

Iris Nova d.o.o.
Fiorello la Guardia 13/III
51 000 Rijeka
Republika Hrvatska

